COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 4.2.2025
COM(2025) 3 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

privind evaluarea de către Comisie a programelor de măsuri ale statelor membre actualizate în temeiul articolului 17 din Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (2008/56/CE)

{SWD(2025) 1 final}

CUPRINS

1. INTRODUCERE 1

2. STAREA MĂRILOR ÎN EUROPA 4

3. ABORDAREA TRIPLEI CRIZE PLANETARE 9

3.1 CĂTRE REDUCEREA LA ZERO A POLUĂRII MĂRILOR ȘI OCEANULUI 11

3.2 READUCEREA NATURII MARINE ÎN VIEȚILE NOASTRE 15

3.3 COMBATEREA CRIZEI CLIMATICE 21

4. ASIGURAREA SOLIDITĂȚII SOCIOECONOMICE 22

5. GUVERNANȚĂ ȘI COOPERARE REGIONALĂ 23

6. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE 27

7. RECOMANDĂRI 29

1. INTRODUCERE

Mările și oceanele sunt vitale pentru calitatea vieții, a mijloacelor de subzistență și a economiilor noastre și ale generațiilor viitoare. Ele îndeplinesc, de asemenea, o funcție semnificativă în ceea ce privește sechestrarea carbonului, reglând clima și contribuind la reducerea impactului schimbărilor climatice. Sănătatea oceanelor poate face diferența în ceea ce privește reziliența noastră la tripla criză planetară, și anume schimbările climatice, prăbușirea biodiversității și poluarea. Cu toate acestea, utilizarea actuală a mărilor Europei nu este durabilă. Presiunea continuă asupra ecosistemelor marine și deteriorarea acestora îngreunează atingerea obiectivului nostru general de a avea mări curate, sănătoase și productive.

În ultimii 12 ani, statele membre ale UE au elaborat strategii marine în vederea respectării Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin" (DCSMM) ([1]). Directiva le obligă să evalueze starea mediului lor marin, să elaboreze programe de monitorizare, să stabilească obiective de mediu și să pună în aplicare măsuri în vederea îndeplinirii obiectivului-cheie al directivei de a asigura o „stare ecologică bună" a tuturor apelor marine ale UE. Acest obiectiv urma să fie realizat până în 2020. Directiva stabilește descriptori specifici ([2]) care definesc noțiunea de stare ecologică bună, cum ar fi conservarea biodiversității sau abordarea presiunii antropice, cum ar fi zgomotul subacvatic, eutrofizarea, deteriorarea fundului mării, deșeurile marine și contaminanții.

O decizie a Comisiei ([3]), în vigoare din iunie 2017, obligă statele membre să respecte criterii comune și standarde metodologice atunci când stabilesc „starea ecologică bună" din punct de vedere cantitativ pentru apele lor marine. Mai important, DCSMM obligă în mod explicit statele membre să colaboreze cu vecinii în fiecare regiune sau subregiune marină, de preferință prin intermediul structurilor de cooperare instituțională regională existente ([4]), pentru a se asigura că măsurile puse în aplicare sunt coerente și coordonate ([5]).

Pactul verde european ([6]) stabilește priorități generale, inclusiv protejarea biodiversității și a ecosistemelor noastre, consolidând astfel această activitate prin urmărirea obiectivului ambițios de:

- a reduce poluarea aerului, a apei și a solului;
- a realiza tranziția către o economie circulară;
- a îmbunătăți gestionarea deșeurilor și
- a asigura durabilitatea economiei noastre albastre și a sectoarelor pescuitului.

([1]) Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin"). A se vedea EUR-Lex - 32008L0056 - EN - EUR-Lex (europa.eu).

[2] Cei 11 descriptori calitativi sunt definiți în anexa I la Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin" și sunt specificați mai detaliat în Decizia (UE) 2017/848 a Comisiei. Aceștia includ D1 – Biodiversitatea, D2 – Speciile neindigene (NIS), D3 – Peștii și crustaceele exploatate în scopuri comerciale, D4 – Lanțurile trofice, D5 – Eutrofizarea, D6 – Integritatea fundului mării, D7 – Modificările hidrografice, D8 – Contaminanții, D9 – Contaminanții din fructele de mare, D10 – Deșeurile, D11 – Energia, inclusiv zgomotul subacvatic.

([3]) Decizia (UE) 2017/848 a Comisiei de stabilire a unor criterii și standarde metodologice privind starea ecologică bună a apelor marine și a specificațiilor și metodelor standardizate de monitorizare și evaluare. A se vedea: EUR-Lex - 32017D0848 - EN - EUR-Lex (europa.eu).

([4]) Inclusiv structurile instituite în temeiul convențiilor maritime regionale.

([5]) La articolul 4 din Directiva 2008/56/CE sunt enumerate regiunile și subregiunile marine ale UE. Cele patru regiuni marine ale UE sunt Marea Baltică, Oceanul Atlantic de Nord-Est, Marea Mediterană și Marea Neagră.

([6]) Pactul verde european (europa.eu).

Strategia UE privind biodiversitatea ([7]), planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării ([8]) și planul de acțiune pentru mediul marin ([9]) sunt principalele instrumente de politică adoptate pentru urmărirea acestor obiective.

DCSMM face parte dintr-o agendă mai amplă privind reziliența în domeniul apei. Orientările politice pentru următorul colegiu pentru perioada 2024-2029 au anunțat adoptarea unei noi Strategii europene de reziliență în domeniul apei pentru a consolida securitatea apei în Europa prin menținerea calității și a cantității apei în UE și în afara acesteia, prin consolidarea avantajului competitiv și inovator al industriei noastre a apei și prin abordarea cauzelor profunde ale provocărilor legate de apă, inclusiv poluarea, pierderea biodiversității și impactul schimbărilor climatice. Mările și oceanele curate, sănătoase și productive sunt esențiale pentru tranziția noastră verde și digitală și pentru prosperitatea pe termen lung a UE. DCSMM poate avea, de asemenea, o contribuție directă la atingerea obiectivelor viitorului „Pact privind oceanele" anunțat de președinta von der Leyen în Orientările sale politice pentru următorul mandat al Comisiei axat pe *„impulsionarea dezvoltării economiei albastre și pe asigurarea bunei guvernanțe și a sustenabilității oceanelor noastre în toate dimensiunile sale"*.

Aceasta este prima dată când, în noul cadru de politici, Comisia evaluează al doilea set de programe de măsuri în temeiul DCSMM. Evaluarea este efectuată în strânsă coordonare cu evaluările celui de al treilea set de planuri de ‚management al bazinelor hidrografice (PMBH-uri) și ale celui de al doilea set de planuri de management al riscului de inundații în temeiul Directivei-cadru privind apa (DCA) și al Directivei privind inundațiile (DI) ([10]). Pentru a accelera punerea în aplicare eficace, Comisia urmărește să încurajeze o abordare mai integrată și mai coerentă în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației privind apa dulce și apa marină, în conformitate cu o abordare „de la sursă la mare" ([11]).

Prin urmare, evaluarea se axează în special pe asigurarea faptului că punerea în aplicare a DCSMM este în concordanță cu DCA. Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că cerințele celor două directive diferă. Raportul DCA/DI evaluează în detaliu starea corpurilor de apă dulce din UE pe baza datelor raportate de statele membre și a măsurilor pe care le-au luat pentru a se îmbunătăți. În schimb, raportul DCSMM, prevăzut la articolul 16 din DCSMM, evaluează doar programele de măsuri ale statelor membre. Prin urmare, cele două rapoarte au un domeniu de aplicare ușor diferit, astfel încât comparațiile sunt efectuate pe baza elementelor comune.

([7]) Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 (europa.eu).

([8]) Comunicarea Comisiei intitulată „Calea către o planetă sănătoasă pentru toți – Plan de acțiune al UE: «Către reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului»", COM(2021) 400 final. Disponibilă la adresa: https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan_en.

([9]) Comunicarea Comisiei intitulată „Planul de acțiune al UE: Protejarea și refacerea ecosistemelor marine pentru un pescuit sustenabil și rezilient", COM(2023) 102 final. Disponibilă la adresa: EUR-Lex - 52023DC0102 - RO - EUR-Lex (europa.eu)

([10]) Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE) Al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice Al doilea set de planuri de management al riscului de inundații, COM(2025) 2.

([11]) Abordarea de la sursă la mare se referă la instituirea unei guvernanțe care sporește colaborarea și coerența în întregul sistem de la sursă la mare și reduce modificarea debitelor principale (apă, poluare, sedimente, materiale, biocenoză, servicii ecosistemice), ceea ce duce la îmbunătățiri economice, sociale și de mediu măsurabile în toate mediile de apă dulce, de coastă, din apropierea țărmului, de tranziție și marine. Aceasta ia în considerare întregul sistem de la sursă la mare – subliniind legăturile de mediu, sociale și economice din amonte și din aval și stimulând coordonarea între sectoare și segmente.

Deși programele de măsuri au fost elaborate înainte de adoptarea Legii privind restaurarea naturii ([12]), punerea în aplicare a acesteia din urmă va influența cu siguranță cel de al treilea ciclu de punere în aplicare a DCSMM.

Scop și structură

Prezentul raport prezintă principalele rezultate ale evaluării de către Comisie a celui de al doilea set de programe de măsuri, pe care toate statele membre au avut obligația să le raporteze până la 31 martie 2022 ([13]). Aceste programe reprezintă o actualizare de la primul ciclu de punere în aplicare și țin seama de cea mai recentă evaluare a stării apelor marine și de recomandările Comisiei din 2018 privind măsurile ([14]). O analiză mai detaliată a programelor de măsuri ale statelor membre, gradul de coerență regională, precum și concluziile și recomandările specifice fiecărei țări sunt prezentate în documentul de lucru însoțitor al serviciilor Comisiei ([15]).

Analiza este structurată în funcție de tripla criză planetară a poluării, a pierderii biodiversității și a schimbărilor climatice ([16]). Scopul este de a evalua dacă măsurile propuse de statele membre sunt suficiente pentru a aborda formele specifice de presiune din apele lor marine și pentru a contribui la obținerea stării ecologice bune. De asemenea, analiza formulează un set de recomandări-cheie pentru a orienta îmbunătățirile ulterioare. Unele dintre mesajele-cheie și recomandările prezentate în concluzii le completează pe cele prezentate în raportul DCA/DI.

Numai cinci state membre au raportat până la termenul din martie 2022. Alte nouă au raportat cu până la un an de întârziere, iar trei au raportat cu peste un an de întârziere, dar încă la timp pentru a fi incluse în această evaluare ([17]). În total, Comisia a fost în măsură să evalueze programele de măsuri din 17 (din 22 de) state membre de coastă: Belgia, Germania, Irlanda, Spania, Estonia, Franța, Italia, Cipru, Letonia, Lituania, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Finlanda și Suedia. Întârzierile și neraportarea au limitat capacitatea Comisiei de a efectua evaluări cuprinzătoare ale coerenței regionale.

Programele de măsuri pentru celelalte cinci state membre (Bulgaria, Croația, Danemarca, Grecia și Malta) vor fi publicate pe platforma SEE WISE-Marine ([18]). De asemenea, Comisia va elabora evaluări și recomandări specifice fiecărei țări, care vor fi comunicate direct statelor membre. Evaluarea programelor statelor membre va contribui, de asemenea, la Raportul prospectiv și de monitorizare privind reducerea la zero a poluării pentru 2024, la revizuirea în curs a DCSMM ([19]) și la alte activități de punere în aplicare a strategiilor UE privind biodiversitatea și adaptarea la schimbările climatice.

([12]) Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869, JO L, 2024/1991, 29.7.2024.

([13]) A se vedea articolul 13 alineatul (9) din Directiva 2008/56/CE.

([14]) Raport al Comisiei de evaluare a programelor de măsuri ale statelor membre în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”, Bruxelles, 31.7.2018 COM(2018) 562 final.

([15]) Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește documentul Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European privind evaluarea de către Comisie a programelor de măsuri ale statelor membre actualizate în temeiul articolului 17 din Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (2008/56/CE), SWD(2025) 1.

([16]) A se vedea *What is the Triple Planetary Crisis?* (Ce este tripla criză planetară?) | CCONUSC.

([17]) La timp – BE, IT, RO, SE, FI; cu întârziere de până la șase luni – NL, DE, FR, PL, ES; cu întârziere de până la un an – IE, PT, SI, EE; până la 1 septembrie 2023 – CY, LT, LV.

([18]) Rapoarte și evaluări în temeiul DCSMM (europa.eu).

([19]) Protecția mediului marin – revizuirea normelor UE (europa.eu).

2. STAREA MĂRILOR ÎN EUROPA

Aproximativ 40 % din populația UE trăiește în zone de coastă. Pentru aceste comunități, mările și oceanele sunt direct legate de cultură, identitate și sentimentul lor de apartenență ([20]).

Deceniile de pescuit excesiv, evacuările de nutrienți, contaminanți și deșeuri, traficul maritim intens și alte câteva forme de presiune antropică, combinate cu impactul tot mai mare al schimbărilor climatice, au degradat grav starea ecosistemelor marine.

Aceste presiuni tot mai mari pun în pericol beneficiile aduse de mările și oceanul Europei la care generațiile viitoare au dreptul și de care vor avea nevoie pentru viața, mijloacele de subzistență și economiile lor.

În 2018, statele membre au efectuat prima evaluare a stării apelor lor marine în temeiul DCSMM, analizând măsura în care presiunile exercitate de activitățile umane afectează viața și ecosistemele marine și progresele înregistrate în direcția atingerii stării ecologice bune ([21]). Această evaluare, împreună cu alte surse de informații, a oferit Comisiei o imagine cuprinzătoare a stării mediului marin în 2020, termenul pentru obținerea stării ecologice bune.

În pofida unor îmbunătățiri în anumite domenii, concluzia a fost clară: starea ecologică bună nu a fost atinsă în toate apele marine europene ([22]). Cu toate acestea, în ceea ce privește aspectele pozitive, tendințele tot mai accentuate ale anumitor tipuri de presiuni în mările Europei pot fi încă inversate. În special, acestea pot fi inversate prin punerea în aplicare a unor măsuri eficace în temeiul DCSMM, dintre care unele se bazează pe alte cadre juridice și de politici de lungă durată (de exemplu, Directiva privind păsările și Directiva privind habitatele, Directiva privind amenajarea spațiului maritim, Directiva-cadru privind apa și politica comună în domeniul pescuitului).

Un exemplu elocvent este reducerea estimată cu 29 % a deșeurilor de pe plajă în perioada 2015-2021 în toate bazinele maritime ale UE ([23]), cu o reducere și mai importantă, de 45 %, în Marea Baltică. Deși majoritatea bazinelor maritime nu au obținut încă starea ecologică bună, această scară de reducere în cinci ani este o poveste de succes, demonstrând că acțiunea comună funcționează. Există o serie de factori care explică acest rezultat, inclusiv sprijinul public foarte puternic pentru acțiune, angajamentele politice la nivel înalt de a inversa tendința [de exemplu, Strategia din 2018 privind materialele plastice, planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării din 2021 din cadrul Pactului verde european] și un temei juridic solid pentru ca autoritățile să ia măsuri [împreună cu DCSMM, Directiva privind produsele din plastic de unică folosință din 2019 și Directiva

([20]) Mediul marin (europa.eu).

([21]) A se vedea Comunicarea Comisiei, Comunicare a Comisiei privind recomandările pentru fiecare stat membru și pentru fiecare regiune marină referitoare la rapoartele actualizate din 2018 prevăzute la articolele 8, 9 și 10 din Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (2008/56/CE) 2022/C 118/01. A se vedea: EUR-Lex - 52022XC0314(01) - RO - EUR-Lex (europa.eu).

([22]) Raport al Comisiei privind punerea în aplicare a Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” (Directiva 2008/56/CE), COM(2020) 259 final, EUR-Lex - 52020DC0259 - RO - EUR-Lex (europa.eu).

([23]) Comisia Europeană, Centrul Comun de Cercetare, Grupul tehnic privind deșeurile marine DCSMM, Hanke, G., Walvoort, D., Ruiz-Orejón, L. F., van Loon, W. M. G. M., Giorgetti, A., Molina-Jack, M. E., Vinci, M., *European Coastline Litter Trends 2015–2021 – Methodology development and trend results for the Marine Strategy Framework Directive* (Tendințe privind deșeurile de pe litoralul european 2015-2021 – Elaborarea metodologiei și rezultatele tendințelor pentru Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”), *Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene*, Luxemburg, 2024, JRC138907.

privind instalațiile portuare de preluare din 2019]. Valoarea adăugată a DCSMM în acest proces este clară:

- campaniile publice și politice de acțiune împotriva deșeurilor și a plasticului au utilizat datele din DCSMM pentru a-și susține mesajele;
- aceleași date au fost utilizate în evaluarea impactului și în adoptarea Directivei privind produsele din plastic de unică folosință și au contribuit la sensibilizarea publicului;
- având în vedere că reducerea de 29 % a avut loc chiar înainte de intrarea în vigoare a Directivei privind produsele din plastic de unică folosință, cel puțin o parte poate fi atribuită măsurilor planificate în cadrul primului ciclu de punere în aplicare a DCSMM;
- reducerea de 29 % poate fi evaluată și comunicată în mod clar datorită eforturilor colective ale statelor membre, ale instituțiilor și agențiilor UE ([24]) și ale societății civile de a colecta și produce date comparabile de înaltă calitate.

Analiza celui de-al doilea set de programe de măsuri privind deșeurile marine arată că statele membre iau măsuri suplimentare pentru a aborda problema deșeurilor de pe plajă: acest lucru ar trebui să sprijine tendința pozitivă a reducerilor continue (a se vedea secțiunea 3.1).

Pentru alte subiecte, cum ar fi poluarea marină sau pierderea biodiversității, progresele înregistrate în direcția obținerii stării ecologice bune începând cu 2018 vor fi evaluate după ce statele membre vor raporta cea de a treia evaluare a stării apelor marine în octombrie 2024. Între timp, evaluările regionale realizate de cele patru convenții maritime regionale – și anume Convenția de la Helsinki ([25]), Convenția OSPAR ([26]), Convenția de la Barcelona ([27]) și Convenția de la București ([28]) – oferă numeroase informații recente cu privire la starea mărilor UE.

- *Bazinul Mării Baltice*

Cea de a treia evaluare holistică HELCOM ([29]), publicată în octombrie 2023, oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra stării ecosistemului Mării Baltice în perioada 2016-2021. Aceasta indică o îmbunătățire redusă sau inexistentă în perioada respectivă, subliniind necesitatea continuării și îmbunătățirii măsurilor coordonate.

- Presiunile exercitate de **poluare** rămân la un nivel ridicat. Eutrofizarea reprezintă în continuare o problemă majoră, care afectează diferitele niveluri ale rețelei trofice și contribuie la degradarea ecosistemelor. Există semne de îmbunătățire în unele zone, în special în sub-bazinele sud-vestice, dar în părțile centrale ale Mării Baltice s-a înregistrat o deteriorare alarmantă. Presiunea exercitată de substanțele periculoase rămâne ridicată în majoritatea zonelor din întreaga regiune, cu concentrații ridicate de anumiți contaminanți ([30]) care se găsesc în principal în pești și midii. Există indicii privind unele îmbunătățiri, cu reduceri observate ale concentrațiilor chimice la

([24]) De exemplu, Agenția Europeană de Mediu (AEM), Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA) și Rețeaua europeană de observare și date privind mediul marin (EMODnet).
([25]) A se vedea https://helcom.fi/.
([26]) A se vedea https://oap.ospar.org/en/.
([27]) A se vedea https://www.unep.org/unepmap/who-we-are/barcelona-convention-and-protocols?%2Ffr%2Fwho-we-are%2Fbarcelona-convention-and-protocols=.
([28]) A se vedea http://www.blacksea-commission.org/_convention.asp.
([29]) A se vedea *State of the Baltic Sea 2023 – HELCOM* (Starea Mării Baltice 2023 – HELCOM).
([30]) Difenileteri polibromurați (PBDE), tributilstaniu (TBT), mercur și cupru.

animale într-o serie de domenii. În ceea ce privește deșeurile de pe plajă, 11 din 16 subbazine depășesc valoarea-prag de 20 de deșeuri la 100 m de plajă ([31]) și, prin urmare, nu se află într-o stare ecologică bună. Unul dintre principalii factori determinanți ai zgomotului subacvatic este zgomotul navelor, care prezintă variații considerabile în spațiu (căile navigabile sunt cele mai afectate) și în timp (zgomotul navelor este mai răspândit iarna decât vara).

- În ceea ce privește **biodiversitatea**, mai multe specii (inclusiv mamifere și păsări) și habitate marine nu se află într-o stare bună în întreaga Mare Baltică și la toate nivelurile rețelei trofice. Trei stocuri comerciale de pește s-au diminuat de la ultima evaluare și doar unul s-a îmbunătățit. Cu toate acestea, acțiunile privind conservarea biodiversității au crescut, iar regiunea este pe cale să atingă obiectivul global de a proteja 30 % din zone până în 2030.
- Efectele **schimbărilor climatice** sunt deja evidente, estimându-se că încălzirea prognozată va conduce în curând la noi efecte dăunătoare, accelerând nevoia urgentă de a lua măsuri pentru a consolida reziliența ecosistemelor și pentru a atenua efectele negative.

În pofida concluziei generale potrivit căreia starea Mării Baltice nu s-a îmbunătățit, evaluarea arată că, atunci când sunt bine concepute și puse în aplicare în mod eficace, măsurile coordonate de reducere a presiunii produc rezultate tangibile. Raportul intermediar privind angajamentele asumate în cadrul declarației „Baltica noastră”, publicat în septembrie 2023 pentru cea de a doua conferință „Baltica noastră” ([32]), confirmă faptul că acestea sunt etape fundamentale.

- *Bazinul Mării Mediterane*

În decembrie 2023, Convenția de la Barcelona a elaborat o evaluare cuprinzătoare a stării Mării Mediterane ([33]) pe baza datelor colectate de la ultimul raport privind starea calității din 2017. Deși multe subiecte nu au putut fi evaluate din cauza disponibilității inegale a datelor, evaluările disponibile ale indicatorilor prezintă o imagine mixtă.

- În ceea ce privește **poluarea**, în special contaminanții și eutrofizarea, deși nu există mesaje clare aplicabile întregii zone mediteraneene, sunt disponibile rezultate detaliate pentru zone de evaluare și indicatori specifici ([34]). Doar 16 % din plajele mediteraneene monitorizate au obținut o stare ecologică bună pentru deșeuri. Subregiunea Mării Egee Levantine este cea mai afectată de fenomenele de poluare acută, în special deversările de petrol, reflectând faptul că este una dintre cele mai aglomerate rute maritime mediteraneene. Întreaga Mare Mediterană pare să se afle în stare ecologică bună în ceea ce privește nivelurile de zgomot impulsiv care afectează cetaceele selectate, dar nu și în ceea ce privește zgomotul continuu, în special în vestul Mării Mediterane și în Marea Egee Levantină.

([31]) Statele membre ale UE convin asupra unei valori-prag pentru a menține curate plajele din Europa – Comisia Europeană (europa.eu).

([32]) https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2e76afa1-5695-11ee-9220-01aa75ed71a1.

([33]) Raportul privind starea calității Mării Mediterane pentru 2023, cea de a 23-a reuniune a părților contractante la Convenția privind protejarea mediului marin și a zonei de coastă a Mării Mediterane și la protocoalele la aceasta, Portorož, Slovenia, 5-8 decembrie 2023, UNEP/MED IG.26/Inf.10.

([34]) De exemplu, subregiunea Mării Adriatice se află în stare ecologică bună în ceea ce privește nivelurile de azot, fosfor și clorofilă „A”, iar 80 % din subregiuni se află în stare ecologică bună în ceea ce privește nivelurile de metale, hidrocarburi aromatice policiclice (HAP) și bifenili policlorurați (PCB) în sedimente.

- În ceea ce privește **biodiversitatea**, supraexploatarea stocurilor de pește a scăzut în ultimul deceniu în mod încurajator, acțiunile accelerându-se în ultimii doi ani, atingând cel mai scăzut nivel din 2003. Această tendință este consecventă în toate subregiunile ([35]). Cu toate acestea, majoritatea speciilor comerciale sunt încă supraexploatate, iar presiunea exercitată de pescuit este în continuare dublă față de nivelul considerat sustenabil. Distrugerea habitatelor rămâne una dintre cele mai răspândite amenințări la adresa structurii și funcționării ecosistemelor costiere mediteraneene. Până la adâncimi de 1 000 m, cele mai importante daune aduse habitatelor de pe fundul mării sunt cauzate de pescuitul de fund cu traule și drage. Multe populații de specii de păsări marine au atins starea ecologică bună, cu unele excepții. Majoritatea cetaceelor sunt încă enumerate ca fiind amenințate în mod semnificativ în evaluarea listei roșii a UICN, deși starea speciilor larg răspândite, cum ar fi delfinul cu bot gros și delfinul dungat, s-a îmbunătățit de la jumătatea anului 2000.
- **Schimbările climatice** reprezintă una dintre cele mai importante provocări cu care se confruntă regiunea mediteraneeană. În ultimele trei decenii, valurile de căldură marină au cauzat evenimente de mortalitate în masă în rândul diferitelor specii marine și pierderi critice pentru industria fructelor de mare. Creșterea temperaturii apei de mare accelerează răspândirea speciilor neindigene. Modificările hidrografice fac ca habitatele marine mediteraneene să fie din ce în ce mai periclitate, unele fiind expuse riscului de dispariție completă. Zonele centrale și estice ale Mării Mediterane sunt considerate mai vulnerabile la schimbările climatice din cauza presiunii crescute exercitate de speciile invazive, a temperaturilor mai ridicate ale apei și a circulației oceanice mai reduse, ceea ce duce la scăderea nivelurilor de oxigen dizolvat ([36]).

- *Bazinul Oceanului Atlantic de Nord-Est*

Raportul privind starea calității, publicat în iunie 2023 de OSPAR ([37]) și bazat pe date care acoperă perioada 2009-2021, este cea mai relevantă evaluare a stării întregii mări a Atlanticului de Nord-Est. S-au înregistrat progrese semnificative pentru o mai bună înțelegere și limitare a efectelor negative ale activității umane. În pofida unor îmbunătățiri, tendințele indică faptul că biodiversitatea înregistrează un declin și că habitatele sunt degradate în multe părți ale zonei maritime OSPAR.

- **Poluarea** cauzată de o gamă largă de substanțe periculoase, excesul de nutrienți (care conduce la eutrofizare) și deșeurile marine nu au fost abordate pe deplin. S-au înregistrat reduceri ale evacuărilor de substanțe periculoase din sectorul petrolului și gazelor și de substanțe radioactive din sectorul nuclear. Concentrațiile multora dintre cele mai importante substanțe periculoase (de exemplu, HAP și PCB provenite din scurgeri, evacuări industriale și vechi șantiere, precum și anumite insecticide) au scăzut substanțial începând cu anii 1980 și 1990. Cu toate acestea, majoritatea subregiunilor se află într-o stare mediocră în ceea ce privește substanțele periculoase din speciile marine, cauzate în principal de mercur și PCB, în timp ce situația este oarecum mai bună în cazul poluării sedimentelor. S-a înregistrat o reducere semnificativă a cantității de nutrienți care ajung în mediul marin, în special din surse agricole, ape uzate și surse industriale și atmosferice. Cu toate acestea, poluarea

([35]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu, Pescuit sustenabil în UE: situația actuală și orientări pentru 2025, Bruxelles, 7.6.2024, COM(2024) 235 final.

([36]) A se vedea nota de subsol anterioară.

([37]) A se vedea https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/quality-status-reports/qsr-2023/.

persistă în gurile de vărsare ale râurilor în mare și în unele zone de coastă. Rezultatele pentru deșeurile marine sunt, de asemenea, mixte: volumul deșeurilor marine rămâne ridicat, dar a scăzut. Volumul deșeurilor de pe plajă este, de asemenea, în scădere, dar deșeurile de pe fundul mării rămân larg răspândite, în principal deșeurile provenite din pescuit și din materiale plastice. Poluarea fonică reprezintă o preocupare tot mai mare.

- În pofida progreselor incontestabile înregistrate începând din 2003 ([38]) în ceea ce privește reducerea pescuitului excesiv, impactul pescuitului și al altor activități umane asupra **biodiversității** este încă profund îngrijorător. Toate evaluările principalelor componente (păsări marine, mamifere, pești, habitate bentonice și pelagice) și ale rețelelor trofice indică un declin al biodiversității, în pofida progreselor înregistrate în identificarea și abordarea presiunilor. În special, starea păsărilor marine s-a deteriorat de la ultima evaluare din 2017.
- **Schimbările climatice** și acidificarea oceanelor determină schimbări majore care pericliteză o mare parte a biodiversității marine a Atlanticului de Nord-Est. În general, ecosistemele marine își pierd reziliența la schimbările climatice și din cauza altor forme continue de presiuni umane.

Concluziile raportului privind starea calității pun în evidență două constatări:

1) sunt necesare măsuri suplimentare pentru a schimba traiectoria actuală;
2) măsurile luate până în prezent trebuie să fie puse în aplicare într-un mod mai eficace.

- *Bazinul Mării Negre*

Nu este disponibilă nicio evaluare regională pentru Marea Neagră, dar există unele date disponibile, care acoperă în principal perioada 2016-2021, din proiectul EMBLAS finanțat de UE ([39]), completate de analize efectuate de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei.

- În ceea ce privește **poluarea**, observațiile confirmă faptul că toate zonele Mării Negre conțin deșeuri marine, în principal deșeuri de plastic și microplastic. Datele indică faptul că plajele din Marea Neagră conțin cele mai multe deșeuri din Europa și au cea mai mare rată de produse din plastic de unică folosință (652 de deșeuri la 100 m). Marea rămâne contaminată cu metale grele, HAP și anumite pesticide, iar concentrația de PFOS depășește limita de siguranță. Într-adevăr, un studiu științific din 2021 a arătat că poluarea cumulată a Mării Negre cu contaminanți chimici a fost de aproximativ 3-8 ori mai mare decât în Marea Mediterană și de 2-7 ori mai mare decât în Atlanticul de Nord-Est ([40]). Unele regiuni de coastă par să se afle în starea ecologică bună în ceea ce privește eutrofizarea, dar majoritatea zonelor de adâncime

([38]) „În 2003, rata medie a mortalității prin pescuit în Atlanticul de Nord-Est a fost cu 53 % mai mare decât obiectivul FMSY. Potrivit celei mai recente evaluări, rata mortalității a scăzut treptat, ajungând la 42 % sub FMSY în 2022", Comunicarea Comisiei privind pescuitul sustenabil în UE: situația actuală și orientări pentru 2025; a se vedea nota de subsol anterioară.

([39]) Slobodnik, J., Arabidze, M., Mgeladze, M., Korshenko, A., Mikaelyan, A., Komorin, V., Minicheva, G., 2020, Raportul științific final EMBLAS – Studii comune privind Marea Neagră pentru perioada 2016-2019.

([40]) Studiul științific din 2021 privind Atlanticul de Nord-Est, Marea Mediterană și Marea Neagră, intitulat „*The Cruise of Three European Seas*" (Croaziera celor trei mări europene), efectuat în cadrul proiectului EU4EMBLAS cu sprijinul JRC.

din partea central-estică nu se aflau în starea ecologică bună în 2019 din cauza înfloririi fitoplanctonului și a concentrațiilor ridicate de poluanți.

- În ceea ce privește **biodiversitatea**, nivelurile de biomasă ale mai multor specii de pești și crustacee au scăzut în mod clar între 1995 și 2021, unele destul de dramatic (de exemplu, merlanul, câinele de mare, hamsia sau gasteropodul *Rapana venosa*). S-a evaluat că apele de coastă și de platou se află în starea ecologică bună în ceea ce privește biodiversitatea fitoplanctonului, dar nu și apele deschise. În plus, condițiile de mediu s-au deteriorat în perioada 2016-2019 în rezervația marină „Zernov's Phyllophora Field", care este cea mai mare zonă marină protejată din Marea Neagră situată în apele ucrainene. Studii recente au evidențiat, de asemenea, posibile specii invazive care migrează în Marea Neagră ([41]).
- În ceea ce privește **schimbările climatice**, scenariile indică o creștere a temperaturii apei și alte schimbări care vor modifica transportul și dispersia nutrienților și a poluanților în Marea Neagră ([42]) și vor spori acumularea de poluanți în bazinul estic ([43]).

Efectele războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei asupra mediului au avut efecte ample și transfrontaliere asupra Mării Negre. Aceste efecte sunt cauzate de mine și alți explozivi, de deversările de petrol și emisiile de substanțe toxice, poluanți și materiale plastice ca urmare a distrugerii porturilor și a navelor, precum și de poluarea transportată de râuri în mare. Deși monitorizarea pe termen lung este foarte dificilă din cauza ostilităților continue, există dovezi clare că aceste daune au un impact negativ asupra biodiversității, habitatelor și speciilor, inclusiv asupra mamiferelor marine și stocurilor de pește.

Ruperea barajului Kakhovka în iunie 2023, în special, a avut consecințe asupra mediului fără precedent pentru sudul Ucrainei, extinzându-se la regiunea mai întinsă a Mării Negre. Toți poluanții chimici au avut concentrații semnificativ mai mari la toate punctele de prelevare după distrugerea barajului în 2023, comparativ cu 2020. În plus, creșterea de 2 000 de ori a fitoplanctonului de alge albastre-verzi a dus la moartea a 40 % din una dintre populațiile de midii din Marea Neagră ([44]). Deși refacerea are deja loc, impactul pe termen lung al acestei poluări asupra sănătății umane și a ecosistemelor va trebui să fie investigat în continuare.

3. ABORDAREA TRIPLEI CRIZE PLANETARE

Întrucât apele marine din Uniunea Europeană nu au atins o stare ecologică bună în 2020, statele membre trebuiau să își actualizeze primele seturi de programe de măsuri prevăzute

([41]) Studiul științific din 2021 privind Atlanticul de Nord-Est, Marea Mediterană și Marea Neagră.

([42]) Miladinova, Svetla, et al., 2020, *Seasonal and Inter-Annual Variability of the Phytoplankton Dynamics in the Black Sea Inner Basin* (Variabilitatea sezonieră și interanuală a dinamicii fitoplanctonului în bazinul interior al Mării Negre), Oceans 1, nr. 4: 251-273. https://doi.org/10.3390/oceans1040018; Macias, D., et al., 2022, *Water/marine zero pollution outlook: a forward-looking, model-based analysis of water pollution in the EU* (Perspective privind reducerea la zero a poluării apei/mediului marin: o analiză prospectivă, bazată pe modele, a poluării apei în UE). Luxemburg. https://doi.org/10.2760/681817.

([43]) Miladinova, S., et. al., E. 2020 *Identifying distribution and accumulation patterns of floating marine debris in the Black Sea* (Identificarea modelelor de distribuire și acumulare a deșeurilor marine plutitoare în Marea Neagră), Marine Pollution Bulletin, 153, 110964, doi:10.1016/j.marpolbul.2020.110964; Macias, D., et al., 2022, a se vedea nota de subsol anterioară.

([44]) Consecințele exploziei de la digul centralei hidroelectrice Kakhovka asupra Mării Negre: date noi – proiectul EMBLAS.

în DCSMM pentru a aborda în continuare presiunile și pentru a atinge starea ecologică bună cât mai curând posibil.

În actualizările lor, cele 17 state membre evaluate au raportat 2 046 de măsuri care acoperă toate regiunile marine, descriptorii și presiunile ([45]). Dintre acestea, doar o treime sunt măsuri noi incluse în mod specific în această a doua actualizare, marea majoritate doar extinzând măsurile raportate anterior, cu unele modificări. Întrucât starea ecologică bună nu a fost atinsă până în 2020, ar fi fost de așteptat mai multe măsuri noi.

Aproape jumătate dintre măsurile raportate sunt concepute pentru a atinge sau a menține starea ecologică bună în mod specific în temeiul DCSMM. Aceasta reprezintă o creștere substanțială față de primele seturi de programe de măsuri, în care doar un sfert dintre măsuri erau „specifice DCSMM” ([46]). Celelalte măsuri decurg din cerințele prevăzute de alte acte legislative ale UE, de convenții maritime regionale, de acorduri internaționale sau de legislația națională.

În cel de al doilea set de programe de măsuri, aproape 50 % dintre măsuri sunt concepute pentru a preveni *în mod direct* presiunile suplimentare, pentru a reduce presiunile existente sau pentru a reface speciile sau habitatele. Peste 35 % dintre măsuri sunt concepute pentru a contribui *în mod indirect* la aceste obiective (de exemplu, prin mecanisme de guvernanță, stimulente financiare sau campanii de sensibilizare). Măsurile legate de îmbunătățirea cunoștințelor reprezintă aproximativ 15 % din total.

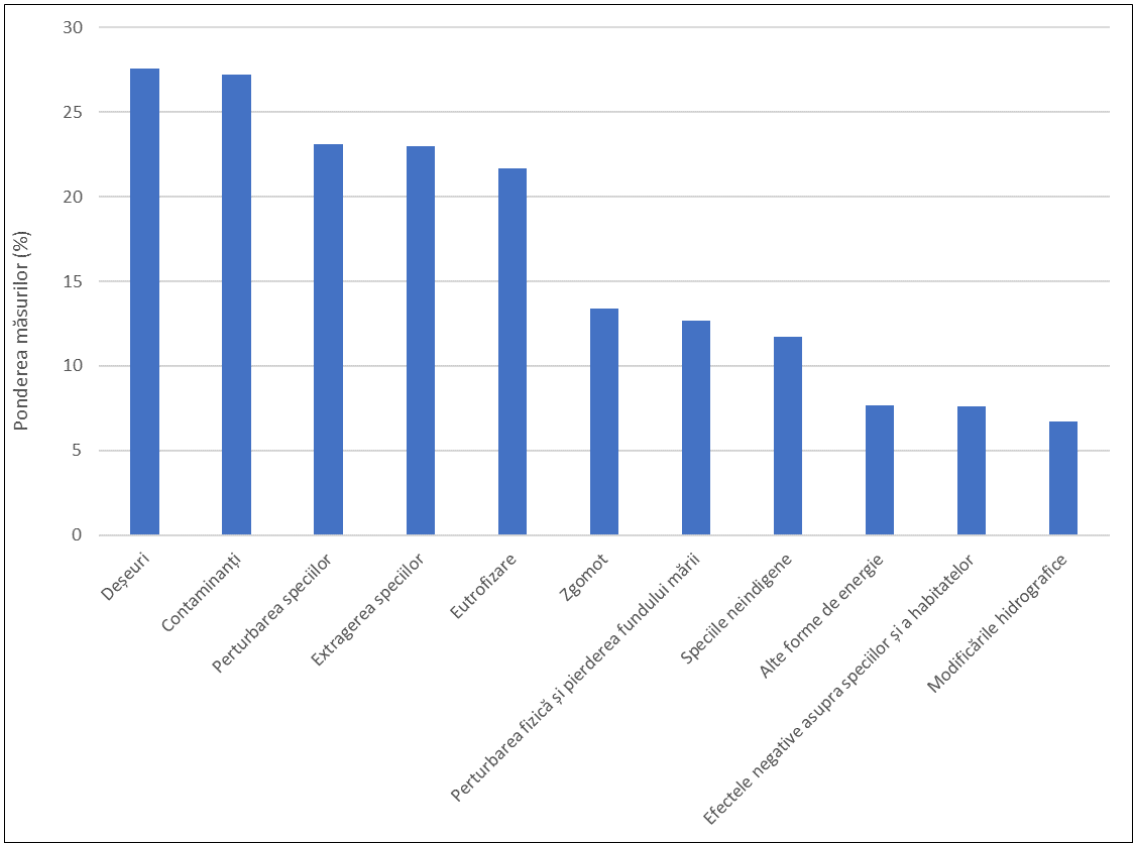
Măsurile raportate acoperă toate tipurile diferite de presiuni relevante pentru mediul marin al UE ([47]). Deșeurile și contaminanții reprezintă presiunile cel mai frecvent abordate, fiecare făcând obiectul a aproape 30 % dintre măsuri. Peste 20 % dintre măsuri vizează perturbarea și extragerea speciilor și eutrofizarea. Peste 10 % dintre măsuri abordează zgomotul, perturbarea fundului mării și speciile neindigene, iar mai puțin de 10 % dintre măsuri abordează alte forme de energie, efectele negative asupra speciilor și habitatelor și modificările hidrografice (figura 1).

([45]) Pentru o analiză aprofundată a informațiilor privind programele actualizate de măsuri care au fost raportate electronic de cele 17 state membre, a se vedea: Comisia Europeană, Centrul Comun de Cercetare: Louropoulou, E., Alonso Aller, E., Cardoso, A.C., Carravieri, A., Druon, J., Magliozzi, C., Martini, E., Mendes, C., Palma, M., Piroddi, C., Ruiz-Orejón, L.F., Zupan, M. și Hanke, G., *Programmes of Measures under the Marine Strategy Framework Directive to achieve or maintain Good Environmental Status* (Programe de măsuri în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” pentru realizarea sau menținerea bunei stări ecologice), *Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene*, Luxemburg, 2024, JRC139180.

([46]) Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu de evaluare a programelor de măsuri ale statelor membre în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”, Bruxelles, 31.7.2018, COM(2018) 562 final.

([47]) Măsurile acoperă, de asemenea, toți descriptorii stării ecologice bune din anexa I la DCSMM. Peste 30 % dintre măsuri sunt legate de biodiversitate (descriptorul 1), 28 % de aspectul integral al fundului mării (descriptorul 6), 24 % de contaminanți (descriptorul 8) și 22 % de deșeurile marine (descriptorul 10). Descriptorii asociați cel mai puțin frecvent măsurilor sunt condițiile hidrografice (descriptorul 7 – 8 %), contaminanții din fructele de mare (descriptorul 9 – 9 %), speciile neindigene (descriptorul 2) și zgomotul subacvatic (descriptorul 11) la 10 % fiecare. Descriptorii biodiversității (1-4-6) sunt acoperiți cel mai bine, deoarece orice măsură luată pentru a reduce o anumită categorie de presiune, de exemplu eutrofizarea sau contaminanții, va avea, de asemenea, un impact asupra stării biodiversității marine.

Figura 1. Ponderea măsurilor în cel de al doilea set de programe de măsuri de combatere a presiunilor asupra ecosistemelor marine

Totuși, această analiză statistică nu oferă o imagine a eficacității măsurilor propuse. În pofida numeroaselor măsuri luate pentru a combate contaminarea chimică și cu nutrienți, acțiunile statelor membre sunt încă insuficiente față de ceea ce este necesar pentru a reduce în mod substanțial poluarea și, în cele din urmă, pentru a atinge o stare ecologică bună.

3.1 CĂTRE REDUCEREA LA ZERO A POLUĂRII MĂRILOR ȘI OCEANULUI

Reducerea poluării apei este o dimensiune esențială a Pactului verde european și a planului de acțiune privind reducerea la zero a poluării. Poluarea este una dintre cele cinci amenințări principale la adresa biodiversității ([48]).

Pe baza datelor raportate de statele membre în temeiul articolului 8 din DCSMM în 2018 ([49]), 80 % din zona maritimă a UE nu a reușit să atingă starea ecologică bună în ceea ce privește contaminarea cu substanțe persistente, bioacumulative și toxice omniprezente, cum ar fi mercurul. 87 % nu a reușit să atingă starea ecologică bună în ceea ce privește eutrofizarea, 90 % în ceea ce privește deșeurile și 97 % în ceea ce privește zgomotul subacvatic continuu.

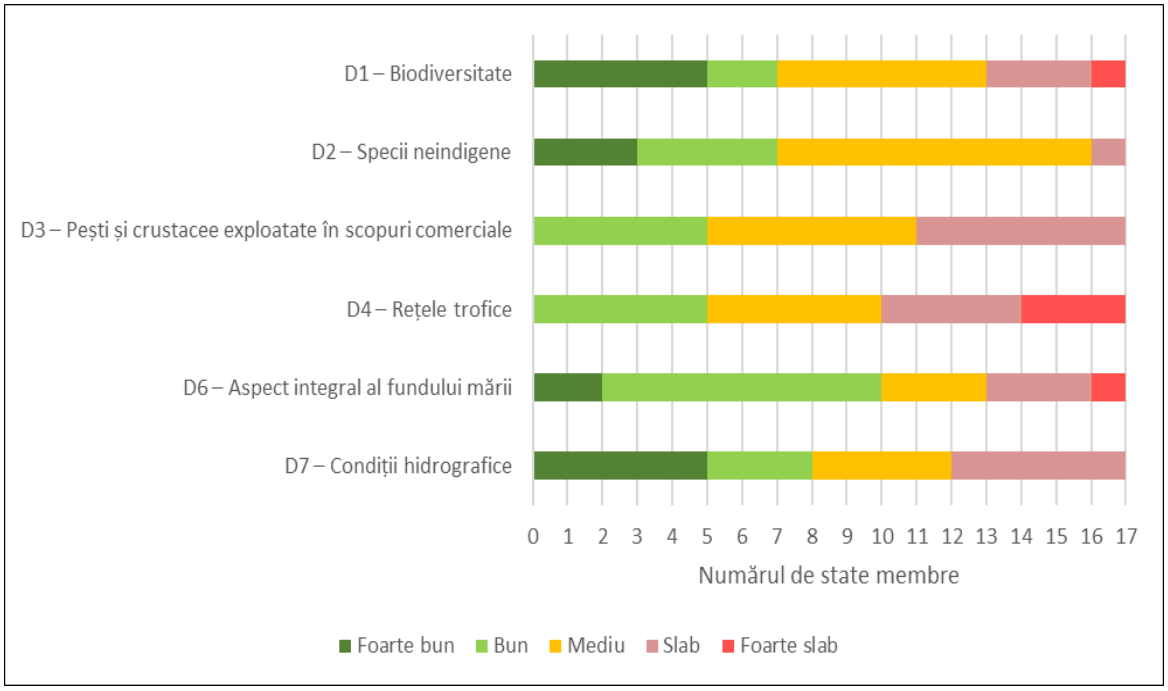
În ultimii ani, Comisia a prezentat mai multe propuneri de combatere a poluării apei, cea mai recentă vizând revizuirea Directivei privind epurarea apelor uzate urbane, a Directivei privind emisiile industriale și actualizarea listei poluanților apei în temeiul

([48]) Raport al Comisiei, Primul raport prospectiv și de monitorizare privind reducerea la zero a poluării „Căi către un aer, o apă și un sol mai curate pentru Europa”, COM(2022) 674 final, Bruxelles, 8.12.2022.
([49]) WISE Marine: https://water.europa.eu/marine.

Directivei-cadru privind apa. Adoptarea în 2020 și 2022 a valorilor-prag în temeiul DCSMM pentru deșeuri ([50]) și zgomot ([51]) reprezintă, de asemenea, un pas important către o mai bună gestionare a poluării oceanelor.

Prezenta secțiune se referă la cele patru categorii principale de poluare care afectează mediul marin: deșeurile marine (descriptorul 10), eutrofizarea (descriptorul 5), contaminanții nocivi (descriptorii 8 și 9) și zgomotul subacvatic (descriptorul 11).

Figura 2. Caracterul adecvat al celui de al doilea set de programe de măsuri ale statelor membre pentru combaterea poluării

În medie, măsurile luate de statele membre abordează doar parțial aspectele necesare pentru reducerea poluării (figura 2). Deși măsurile instituite pentru reducerea deșeurilor marine se îndreaptă în direcția cea bună, măsurile de combatere a eutrofizării, a contaminării chimice și a zgomotului subacvatic sunt încă insuficiente.

Deșeurile marine (descriptorul 10)

În general, calitatea măsurilor de combatere a deșeurilor marine s-a îmbunătățit între cele două cicluri.

Analiza confirmă tendința pozitivă observată în ultimii ani în ceea ce privește acțiunile de abordare a problemei deșeurilor marine. 22 % din totalul măsurilor raportate de statele membre sunt legate de descriptorul 10 – deșeurile marine – și un sfert se adaugă obligațiilor legale existente.

Măsurile vizează principalele surse ale intrărilor de deșeuri, începând cu activitățile legate de apele uzate din zonele urbane și din alte surse terestre (de exemplu, industrie și agricultură). Aportul fluvial este, de asemenea, identificat ca fiind una dintre principalele surse de poluare. Măsurile acoperă, de asemenea, sursele marine. Mai multe măsuri

([50]) Statele membre ale UE convin asupra unei valori-prag pentru a menține curate plajele din Europa – Comisia Europeană (europa.eu).
([51]) Reducerea la zero a poluării și biodiversitatea: Primele limite la nivelul UE pentru zgomotul subacvatic – Comisia Europeană (europa.eu).

abordează în mod direct problema deșeurilor provenite din pescuit (inclusiv plase-fantomă), inclusiv acțiuni de curățare și acțiuni de prevenire a unor intrări viitoare (pe baza cerințelor Directivei privind instalațiile portuare de preluare și ale Directivei privind produsele din plastic de unică folosință). Transportul maritim, activitățile recreative și turismul sunt, de asemenea, surse majore de deșeuri, iar acvacultura într-o măsură mai mică. Problema deșeurilor provenite din transportul maritim este abordată în principal prin inițiative legate de OMI, MARPOL și Directiva privind instalațiile portuare de preluare.

Doar câteva state membre au identificat punctele critice de poluare marină, în pofida recomandării Comisiei de a efectua această identificare din cadrul evaluării sale din 2018 ([52]). Există în continuare lacune în ceea ce privește abordarea problemei microdeșeurilor, a deșeurilor de pe fundul mării și din coloana de apă și a impactului asupra vieții marine. Deși statele membre mediteraneene au obiective clare legate de impactul deșeurilor asupra țestoaselor *Caretta caretta*, niciunul nu a raportat încă măsuri de abordare directă a problemei. Aproape toate statele membre recunosc valoarea cooperării regionale și activitatea desfășurată în contextul convențiilor maritime regionale.

Un bun exemplu

Unele state membre au luat măsuri specifice pentru a aborda problema microdeșeurilor, inclusiv dezvoltarea de sisteme de izolare, de stații de purificare sau epurarea apelor pluviale și a apelor uzate, vizând în mod specific microdeșeurile și microplasticele.

Eutrofizare și contaminanți (descriptorii 5, 8 și 9)

În general, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește elaborarea de măsuri pentru reducerea în continuare atât a poluării organice, cât și a poluării chimice, dar sunt necesare mai multe acțiuni.

Măsurile de combatere a eutrofizării și a contaminării cu substanțe periculoase rămân insuficiente ([53]). Statele membre au inclus numeroase măsuri legate de descriptorul 8 – contaminanții (24 %), descriptorul 5 – eutrofizarea (18 %) și, într-o mai mică măsură, descriptorul 9 – contaminanții din fructele de mare (9 %). Ele corelează adesea aceste măsuri cu PMBH-urile actualizate, deși efectuează o evaluare limitată a eficacității lor în ceea ce privește obținerea stării ecologice bune.

Sunt planificate acțiuni mai puțin coerente pentru a combate poluarea cauzată de emisiile atmosferice, în pofida unei multitudini de acte legislative privind calitatea aerului și emisiile, în special în temeiul legislației UE care reglementează sectoarele energiei, industriei și transporturilor, al Directivei privind calitatea aerului înconjurător și al Directivei privind angajamentele naționale de reducere a emisiilor. Cu toate acestea, statele membre au inclus măsuri pentru a reglementa în continuare contaminarea cauzată de transportul maritim, legate de punerea în aplicare a acordurilor MARPOL sau OMI

([52]) Document de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește documentul *Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu de evaluare a programelor de măsuri ale statelor membre în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”*, Bruxelles, SWD(2018) 393 final, 31.7.2018, p. 33.
([53]) În medie, măsurile aferente descriptorilor 5, 8 și 9 sunt considerate a fi moderat adecvate.

(de exemplu, sisteme antivegetative ecologice, controale ale emisiilor, concepte de nave mai curate), cu efecte pozitive preconizate, în special în zonele offshore.

Statele membre întâmpină în continuare dificultăți în a combate poluarea cauzată de substanțele emergente (de exemplu, produsele farmaceutice) și a remedia efectele moștenite ale contaminanților persistenți (de exemplu, mercurul). Cu toate acestea, există bune practici de combatere a contaminării din surse marine (de exemplu, gestionarea contaminanților proveniți din epave, eliminarea treptată a utilizării plumbului în uneltele de pescuit, urmărirea și recuperarea containerelor pierdute) și a eutrofizării (de exemplu, prin utilizarea gunoiului de grajd reciclat în producția de biogaz). În cele din urmă, întrucât normele UE privind nivelurile maxime de contaminanți din produsele alimentare au fost actualizate în 2023 pentru a acoperi o gamă mai largă de metale grele și de substanțe organice persistente ([54]), este probabil ca atingerea stării ecologice bune pentru contaminarea fructelor de mare să necesite măsuri suplimentare în viitor.

Un bun exemplu

Habitatele marine sănătoase pot juca un rol esențial în reducerea efectelor negative ale eutrofizării. Unele state membre utilizează tot mai mult măsuri de refacere bazate pe natură pentru habitate precum recifele de midii, straturile de iarbă de mare și mlaștinile saline pentru a combate eutrofizarea.

Zgomotul subacvatic (descriptorul 11)

În general, măsurile luate de statele membre pentru a reduce zgomotul subacvatic s-au îmbunătățit, dar se concentrează în continuare mai degrabă pe colectarea de cunoștințe, decât pe reducerea presiunilor.

Din cauza lipsei unor cadre juridice care să acopere zgomotul subacvatic, DCSMM a generat numeroase măsuri noi de combatere a acestei forme de presiune, dar acestea sunt încă insuficiente pentru a atinge starea ecologică bună și obiectivele stabilite ([55]), atât în ceea ce privește cantitatea (doar 10 % din totalul măsurilor), cât și calitatea.

În comparație cu primele seturi de programe, măsurile oferă o mai bună acoperire a surselor și a tipurilor de presiune, dar rămân axate în principal mai degrabă pe colectarea de cunoștințe, decât pe un impact direct asupra reducerii presiunii.

Pentru a-și îmbunătăți cunoștințele cu privire la zgomotul subacvatic, statele membre își bazează acțiunile în principal pe cadre regionale și pe proiecte finanțate de UE. Doar câteva state membre au conceput măsuri specifice pe baza rezultatelor acestor proiecte, cum ar fi stabilirea unor limite de viteză în apropierea zonelor sensibile sau în perioadele sensibile. Măsurile cele mai vizate abordează construirea de infrastructuri offshore și de coastă, fie prin limitarea nivelurilor de zgomot, fie prin includerea zgomotului subacvatic în studiile de evaluare a impactului asupra mediului. Stabilirea valorilor-prag pentru nivelurile maxime de zgomot impulsiv și continuu în octombrie 2022 ar trebui să sprijine conceperea unor măsuri mai numeroase și mai bune în ciclul următor.

Alte forme de energie (de exemplu, electromagnetică, solară și termică) nu sunt încă bine abordate, cu excepția câtorva măsuri ad-hoc care analizează efectele potențiale ale

([54]) Regulamentul (UE) 2023/915 al Comisiei din 25 aprilie 2023 privind nivelurile maxime pentru anumiți contaminanți din produsele alimentare și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1881/2006.
([55]) În medie, se consideră că măsurile pentru descriptorul 11 au un nivel moderat de adecvare.

câmpurilor electromagnetice asupra habitatelor vulnerabile sau monitorizează poluarea luminoasă.

Un bun exemplu

Un stat membru optimizează rutele de acces ale navelor maritime în timpul construirii sau întreținerii parcurilor eoliene offshore sau a altor infrastructuri offshore pentru a evita nivelurile ridicate de zgomot continuu în zonele vulnerabile care funcționează ca puncte critice ale biodiversității.

3.2 READUCEREA NATURII MARINE ÎN VIEȚILE NOASTRE

Mările Europei găzduiesc o gamă largă și foarte diversă de ecosisteme de coastă și marine, cu o mare varietate de habitate și specii ([56]). Dacă sunt în stare bună, ele oferă societăților noastre servicii vitale, inclusiv alimente, energie, aer curat și atenuarea schimbărilor climatice ([57]). Presiunile care afectează biodiversitatea și ecosistemele marine slăbesc capacitatea planetei de a funcționa sănătos și de a furniza serviciile esențiale pe care ne bazăm pentru supraviețuire și prosperitate. Pe măsură ce exigențele referitoare la oceane cresc, asigurarea disponibilității continue a acestor servicii devine și mai importantă.

UE și-a intensificat angajamentul de a proteja biodiversitatea marină. Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 ([58]) impune protejarea legală și eficace a 30 % din mările noastre, dintre care o treime sub protecție strictă. Prin intermediul misiunii sale „Refacerea oceanelor și apelor noastre până în 2030” ([59]), UE urmărește să ofere soluții concrete la provocările cu care se confruntă în prezent oceanul și mările noastre, prin plasarea cercetării și inovării într-un nou rol, combinat cu noi forme de guvernanță și colaborare, precum și prin implicarea cetățenilor. La nivel mondial, aceste angajamente sunt confirmate de adoptarea a două acorduri istorice: Cadrul mondial pentru biodiversitate din 2022 la Convenția privind diversitatea biologică COP 15 ([60]) și Tratatul din 2023 referitor la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele care nu intră sub jurisdicție națională (Tratatul BBNJ) ([61]).

Adoptarea în 2023 a planului de acțiune pentru mediul marin ([62]) contribuie, de asemenea, la eforturile de îndeplinire a acestor obiective, invitând statele membre să ia măsuri pentru a reconcilia pescuitul cu obiectivele de protecție a mediului, în special prin îmbunătățirea selectivității uneltelor de pescuit, prin combaterea capturilor accidentale de specii sensibile, prin protejarea fundului mării și prin acțiuni de sprijinire a tranziției și a schimbului de cunoștințe.

([56]) *State of Europe's seas* (Starea mărilor Europei) – Agenția Europeană de Mediu (europa.eu).
([57]) *Europe's marine biodiversity remains under pressure* (Biodiversitatea marină a Europei rămâne sub presiune) – Agenția Europeană de Mediu (europa.eu).
([58]) Comunicarea Comisiei, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 Readucerea naturii în viețile noastre, COM(2020) 380 final.
([59]) https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/restore-our-ocean-and-waters_en.
([60])Cadrul mondial pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal.
([61]) Conferința interguvernamentală privind biodiversitatea marină în zonele care nu intră sub jurisdicție națională | (un.org).
([62]) Comunicarea Comisiei intitulată „Planul de acțiune al UE: protejarea și refacerea ecosistemelor marine pentru un pescuit sustenabil și rezilient”, COM(2023) 102 final.

Valorile-prag stabilite în temeiul DCSMM în 2023 pentru pierderea fundului mării și daunele aduse acestuia ([63]) reprezintă, de asemenea, un pas important către o mai bună gestionare a resurselor naturale oceanice.

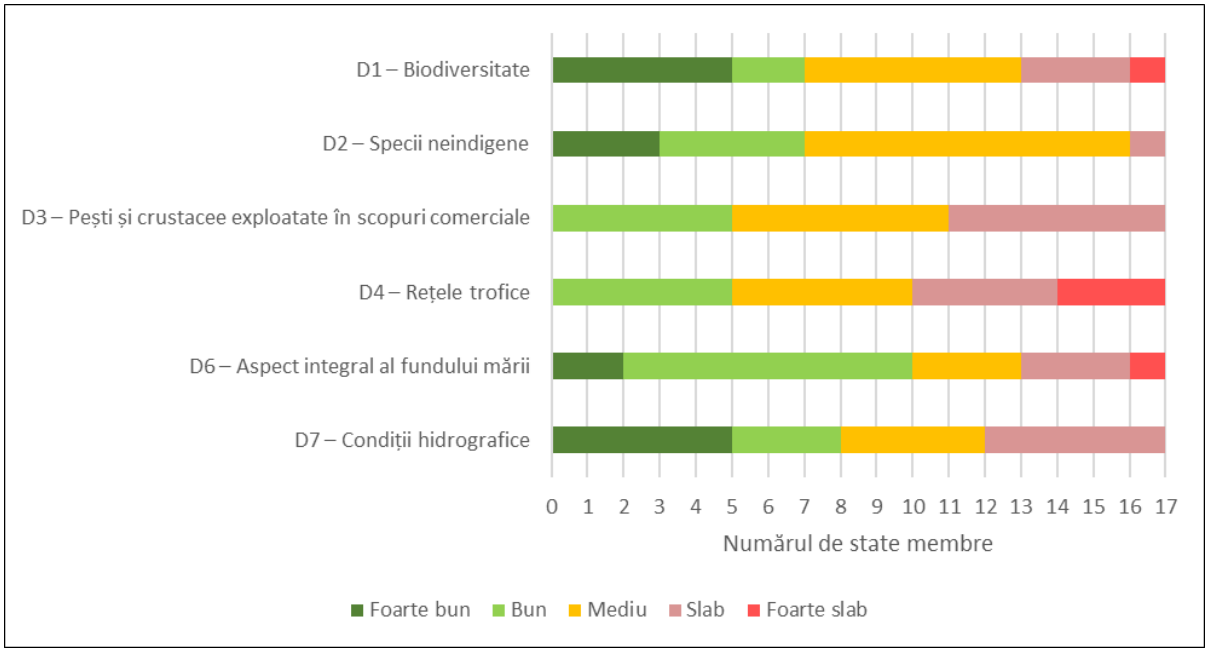
Cu toate acestea, starea ecologică bună este departe de a fi obținută în ceea ce privește descriptorii biodiversității. De exemplu, doar 3 % dintre cetacee (cum ar fi delfinii și marsuinii), doar 15 % dintre balene și habitatele de pe fundul mării și doar 29 % dintre păsările pelagice din apele marine europene au fost evaluate de statele membre ca fiind în starea ecologică bună la începutul celui de al doilea ciclu de punere în aplicare a directivei.

Această secțiune se referă la măsurile luate pentru a proteja speciile, habitatele și rețelele trofice împotriva formelor de presiune, altele decât poluarea, cum ar fi perturbarea, extragerea și speciile neindigene. Ea este legată de descriptorii 1 (biodiversitate), 2 (specii neindigene), 3 (pești și crustacee exploatate în scopuri comerciale), 4 (rețele trofice), 6 (aspectul integral al fundului mării) și 7 (condiții hidrografice).

În ansamblu, progresele înregistrate în ceea ce privește conceperea și punerea în aplicare a unor măsuri eficace în temeiul DCSMM pentru protejarea și refacerea biodiversității au fost destul de limitate de la primele seturi de programe de măsuri (figura 3). Cu toate acestea, măsurile luate pentru a proteja fundul mării s-au îmbunătățit, în principal printr-o mai bună abordare a pescuitului mobil de fund și s-au înregistrat progrese în abordarea problemei speciilor neindigene și a modificării condițiilor hidrografice.

Lipsa unei analize cuprinzătoare a lacunelor a limitat evaluarea de către Comisie a măsurilor privind biodiversitatea. Analizele riguroase ale lacunelor oferă o mai bună înțelegere a modului în care măsurile existente contribuie la obținerea stării ecologice bune și a măsurilor suplimentare necesare.

Figura 3. Caracterul adecvat al celui de al doilea set de programe de măsuri ale statelor membre pentru abordarea problemelor legate de biodiversitate

([63]) *EU Green Week: first ever EU-wide criteria for seabed protection* (Săptămâna verde a UE: primele criterii la nivelul UE pentru protecția fundului mării) - Comisia Europeană (europa.eu).

Măsuri generale pentru biodiversitate (descriptorii 1, 4 și 6)

În ansamblu, s-au înregistrat doar progrese limitate în ceea ce privește măsurile pentru biodiversitate.

Majoritatea, dacă nu chiar toate măsurile luate de statele membre pot avea un efect asupra stării biodiversității marine, motiv pentru care descriptorii biodiversității sunt, în general, bine acoperiți de programele de măsuri ([64]). Măsurile de reducere a presiunilor ([65]) vor avea efecte pozitive directe asupra speciilor și habitatelor și, indirect, asupra întregului ecosistem și a rețelelor trofice. Pot fi luate măsuri suplimentare în special în scopul protejării și al refacerii biodiversității.

Cea mai frecventă măsură este de a desemna zone marine protejate (ZMP) fie pentru a proteja anumite habitate și specii (adesea în cadrul regimului prevăzut de Directiva Habitate și Directiva Păsări), fie pentru a restabili anumite funcții ecosistemice (de exemplu, aspectul integral al fundului mării, sănătatea rețelei trofice). Scopul zonelor marine protejate este adesea de a reduce nivelurile de poluare, extragere sau perturbare prin reglementarea activităților care au un impact negativ asupra speciilor și habitatelor. Acestea pot include activități turistice (ambarcațiuni de agrement și sporturi nautice), pescuitul, în special cu traulul pe fundul mării, și activități poluante fie în interior, fie în zona înconjurătoare. Zonele marine protejate pot avea un impact semnificativ asupra presiunilor, în funcție de dimensiunea lor, de gradul de restricționare a activității umane și de existența unor măsuri de gestionare eficace.

Informațiile furnizate de statele membre conțin adesea detalii insuficiente cu privire la tipul de măsuri de gestionare și la dimensiunea și localizarea zonelor marine protejate, ceea ce face dificilă stabilirea modului în care acestea contribuie la obiectivele strategiei UE privind biodiversitatea.

Un bun exemplu

În prezent, zonele marine protejate acoperă doar 12 % din apele europene; acestea variază de la „ZMP cu utilizare multiplă”, în care sunt permise majoritatea activităților umane, iar nivelul de protecție efectivă este scăzut, la ZMP „strict protejate”, care permit foarte puține activități umane, sau chiar deloc. În cazul în care este planificată refacerea activă a habitatelor, cum ar fi reconstrucția recifelor sau refacerea recifelor de stridii, statele membre restricționează sau chiar interzic activitățile umane care dăunează acestor habitate.

Măsuri pentru specii, inclusiv specii comerciale (descriptorii 1 și 3)

În ansamblu, s-au înregistrat doar progrese limitate în ceea ce privește măsurile planificate pentru abordarea problemei speciilor, inclusiv a speciilor de pești și crustacee exploatate în scopuri comerciale.

Măsurile specifice speciilor tind să se concentreze asupra peștilor, a mamiferelor marine și a păsărilor marine, în timp ce măsurile pentru cefalopode (de exemplu, caracatițe și calmari), reptile marine (de exemplu, țestoase) și specii pelagice (de exemplu, plancton)

([64]) 31 % din totalul măsurilor sunt legate de descriptorul 1 – biodiversitatea, care reprezintă cea mai mare pondere în rândul tuturor descriptorilor; 28 % sunt legate de descriptorul 6 – aspectul integral al fundului mării și 19 % de descriptorul 4 – rețele trofice.

([65]) Cum ar fi cele concepute în scopul descriptorilor de presiune din DCSMM.

sunt mai rare. Activitatea raportată de statele membre ca exercitând cea mai mare presiune asupra speciilor marine, în special din cauza capturilor accidentale de păsări și mamifere marine, este pescuitul comercial. Măsurile de reducere a capturilor accidentale se axează pe adaptarea uneltelor de pescuit, pe formarea pescarilor pentru a îmbunătăți înregistrarea și evitarea incidentelor legate de capturile accidentale și pe o monitorizare sporită a activităților de pescuit. Aceste măsuri intră, de regulă, în domeniul de aplicare al Regulamentului privind măsurile tehnice ([66]), care sprijină obiectivul DCSMM în ceea ce privește protecția speciilor și a habitatelor. Unele state membre reglementează, de asemenea, capturile accidentale în interiorul zonelor marine protejate prin utilizarea domeniului de aplicare al politicii comune în domeniul pescuitului pentru a propune recomandări comune cu țările învecinate pentru măsuri spațiale în domeniul pescuitului ([67]).

Măsurile pentru țestoase sunt rare, cu excepția câtorva măsuri directe care implică formarea pescarilor pentru a evita capturile accidentale și riscul de coliziune a navelor. Măsurile pentru cefalopode sunt inexistente; în general, acestea sunt grupate împreună cu speciile de pești.

Peștii și crustaceele exploatate în scopuri comerciale și necomerciale fac obiectul unor măsuri de reducere a presiunii exercitate de pescuit. Majoritatea măsurilor sunt legate de PCP pentru a se asigura că populațiile sunt pescuite la niveluri sustenabile pe termen lung. Unele state membre includ, de asemenea, stocurile locale/costiere gestionate la nivel național. Într-o anumită măsură, ele includ pescuitul recreativ, dar nu suficient. Jumătate dintre statele membre au raportat, de asemenea, măsuri de abordare a cerinței privind o distribuție sănătoasă în funcție de vârstă și dimensiune a populațiilor de pești ([68]), de exemplu prin reducerea capturilor de puiet de pește sau prin actualizarea reglementărilor privind dimensiunile ochiurilor de plasă. Obstacolele din coridoarele de migrație a peștilor sunt, de asemenea, raportate ca amenințări majore la adresa sănătății populațiilor de pești.

Un bun exemplu

O țară a luat o măsură pentru a reduce blocajele coridoarelor de migrație a peștilor prin utilizarea monitorizării acustice, prin eliminarea barierelor vechi sau prin redeschiderea căilor de migrație și stimularea populațiilor de pești din zonele de estuar/de coastă.

Măsuri pentru habitate (descriptorii 1 și 6)

În general, s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește măsurile pentru habitatele de pe fundul mării, în special prin reducerea efectelor nocive asupra fundului mării cauzate de metodele de pescuit mobil de fund, dar acțiunile privind habitatele coloanei de apă rămân trecute cu vederea.

Prin natura lor, toate formele de presiuni biologice, fizice și de intrare a substanțelor au un impact direct sau indirect asupra habitatelor de pe fundul mării și asupra aspectului

([66]) Regulamentul (UE) 2019/1241 privind conservarea resurselor piscicole și protecția ecosistemelor marine prin măsuri tehnice.
([67]) Regulamentul (UE) 1380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului, articolul 11 privind „Măsuri de conservare necesare pentru respectarea obligațiilor care decurg din legislația Uniunii în domeniul mediului”.
([68]) În conformitate cu criteriul D3C3 din Decizia (UE) 2017/848 a Comisiei.

integral al fundului mării. Pe lângă toate măsurile luate în cadrul altor descriptori, statele membre au luat măsuri axate în mod clar pe conservarea fizică a fundului mării, inclusiv reducerea presiunii exercitate de activitățile umane asupra habitatelor de pe fundul mării, desemnarea de zone marine protejate axate pe fundul mării și refacerea activă a habitatelor și a comunităților biologice asociate acestora (de exemplu, refacerea recifelor de stridii și a pajiștilor de Posidonia și plantarea de recife de *Zostera*).

Majoritatea statelor membre au identificat pescuitul mobil de fund ca fiind principala amenințare la adresa sănătății habitatelor de pe fundul mării. Unele state membre au adoptat măsuri de reducere a efectelor sale nocive, fie pe suprafețe extinse, fie în mod specific pentru habitatele vulnerabile.

Statele membre reglementează, de asemenea, alte activități care exercită presiune fizică asupra fundului mării, cum ar fi ancorarea în Marea Mediterană, reprezentând o amenințare deosebită pentru pajiștile de Posidonia, pierderea uneltelor de pescuit și dragarea nisipului. În pofida presiunii tot mai mari exercitate de infrastructura de energie eoliană offshore, inclusiv cabluri, doar câteva state membre abordează presiunea cauzată de instalațiile de energie eoliană. Măsurile includ, de exemplu, cartografierea tipurilor de habitate vulnerabile de pe fundul mării. Adoptarea, în martie 2023, a valorilor-prag la nivelul UE pentru amploarea maximă a efectelor negative și a pierderii habitatelor de pe fundul mării ar trebui să sprijine conceperea unor măsuri și mai eficace pentru aspectul integral al fundului mării în următorul ciclu.

Habitatele coloanei de apă sunt încă în mare măsură trecute cu vederea în cadrul descriptorilor biodiversității, dar fac obiectul unor măsuri de reducere a nivelurilor de poluare din coloana de apă.

Un bun exemplu

Reducerea suprafeței traulate în apele naționale și promovarea unui impact mai redus și a unor unelte mai selective pentru întreaga flotă sunt exemple de măsuri luate de unele state membre pentru a contribui la protejarea habitatelor de pe fundul mării din afara zonelor marine protejate.

Măsuri pentru rețelele trofice (descriptorul 4)

În general, nu s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește măsurile pentru rețelele trofice marine; acțiunile privind integritatea speciilor și a fundului mării ar stimula îmbunătățirea rețelelor trofice.

DCSMM prevede ca rețelele trofice marine să fie sănătoase, ceea ce înseamnă că toate organismele vii din mediul marin respectiv se află în echilibru și sunt capabile să atingă abundența și capacitatea de reproducere pe termen lung. Activitățile umane pot afecta echilibrul acestei relații complexe, de exemplu prin eliminarea unui număr prea mare de pești furajeri și prin îngreunarea găsirii hranei de către prădătorii acestora.

Există foarte puține exemple de măsuri practice directe luate de statele membre pentru a proteja sănătatea rețelelor trofice marine. Majoritatea măsurilor legate de rețelele trofice vizează protejarea biodiversității în general, cum ar fi desemnarea sau extinderea zonelor marine protejate, sau măsuri specifice speciilor, cum ar fi prevenirea capturilor accidentale. Deși aceste măsuri sunt importante pentru menținerea populațiilor de anumite specii și, prin urmare, a rețelei trofice locale, ele au doar un impact indirect asupra sănătății rețelei trofice în ansamblu.

Un bun exemplu

Printre exemplele de măsuri luate de unele state membre pentru rețelele trofice se numără restricționarea pescuitului unui anumit grup trofic (de exemplu, al tuturor peștilor prădători sau furajeri) sau al anumitor specii comerciale care joacă un rol deosebit de important în rețeaua trofică, sau reducerea nivelurilor de pescuit în general.

Măsuri de reducere a altor presiuni asupra biodiversității, altele decât poluarea (descriptorii 2 și 7)

În general, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește identificarea măsurilor adecvate de combatere a speciilor neindigene. Cu toate acestea, puține state membre au înregistrat progrese în ceea ce privește abordarea modificărilor condițiilor hidrografice.

Majoritatea măsurilor de reducere a amenințărilor la adresa biodiversității generate de speciile neindigene se referă la punerea în aplicare a Convenției OMI privind apa de balast, întrucât transportul maritim este recunoscut pe scară largă de statele membre ca fiind principala cale de introducere. Acvacultura este, de asemenea, identificată ca fiind o cale de introducere în creștere, iar unele state membre au luat măsuri de depistare timpurie prin monitorizarea punctelor critice pentru acvacultură. Ambarcațiunile de agrement și pescuitul cu undița fac, de asemenea, din ce în ce mai mult obiectul unor măsuri preventive.

Modificările permanente ale condițiilor hidrografice, cum ar fi temperatura apei sau salinitatea, pot avea, de asemenea, un impact asupra biodiversității marine prin perturbarea habitatelor coloanei de apă și a condițiilor de mediu în care trăiesc, se hrănesc și se reproduc speciile marine. Principalele măsuri directe luate de statele membre pentru a preveni unele dintre aceste modificări, în special în zonele de coastă, sunt legate de PMBH-urile prevăzute de DCA. Printre acestea se numără, de exemplu, controlul fluxului de apă dulce și de sedimente din râuri în mare. Printre măsurile indirecte se numără asigurarea faptului că evaluările strategice de mediu și evaluările impactului asupra mediului acoperă acest impact sau utilizarea amenajării spațiului maritim pentru a planifica și a controla mai bine efectele cumulative care ar putea conduce la modificări ale condițiilor hidrografice. Schimbările climatice afectează, de asemenea, în mod semnificativ condițiile hidrografice (a se vedea detaliile de mai jos).

Un bun exemplu

Printre măsurile inovatoare luate de anumite state membre se numără dezvoltarea unei viziuni orientate spre viitor pentru a dezvolta activități la scară largă (de exemplu, situri de producție de energie din surse regenerabile offshore și acvacultură). Pe baza acestor scenarii viitoare, amenajarea spațială a activităților umane pe mare poate fi concepută pentru a gestiona viitorul impact cumulativ și pentru a se asigura că acestea nu împiedică atingerea stării ecologice bune.

3.3 COMBATEREA CRIZEI CLIMATICE

2023 a fost cel mai cald an înregistrat vreodată în multe părți ale emisferei nordice ([69]). Prin urmare, majoritatea bazinelor din Oceanul Atlantic au fost mai calde decât media, în special în Europa ([70]). Raportul european de evaluare a riscurilor climatice ([71]) confirmă faptul că toate mările europene sunt puternic afectate de riscurile climatice și de presiunea antropică.

Cel mai recent raport al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice referitor la oceane și criosferă într-un climat în schimbare ([72]) indică faptul că oceanul se încălzește, se acidifică și suferă de dezoxigenare. Traiectoria în creștere a acestui „trio mortal" va reduce capacitatea oceanului de a absorbi dioxidul de carbon și de a conserva viața pe planetă.

Într-o hotărâre recentă, Tribunalul Internațional pentru Dreptul Mării instituit în temeiul Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării a clarificat faptul că „*emisiile antropice de GES în atmosferă constituie poluare a mediului marin în sensul articolului 1 alineatul (1) punctul 4 din Convenția ONU" ([73])*. Prin această hotărâre, tribunalul corelează în mod direct eforturile țărilor de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră în atmosferă (și, astfel, de a combate schimbările climatice) cu acțiunile de combatere a poluării mediului marin, în contextul UNCLOS. Această decizie ar trebui interpretată, de asemenea, în contextul DCSMM, care impune statelor membre să combată poluarea mediului marin.

Prin urmare, este necesar să se acționeze și să se ia măsuri pentru a sprijini legătura dintre oceane și climă. În special, oceanele pot contribui la atenuarea schimbărilor climatice prin:

- menținerea capacității oceanelor de a acționa ca absorbanți de carbon. Ecosistemele de coastă și marine sănătoase asigură faptul că oceanele își mențin capacitatea de stocare a carbonului;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin dezvoltarea energiei oceanice și ecologizarea sectoarelor economiei albastre.

Abordarea schimbărilor climatice prin intermediul DCSMM

În general, deși DCSMM nu le abordează în mod direct, multe state membre au luat măsuri de adaptare la schimbările climatice, de exemplu, sprijinirea comunităților costiere, iar unele au luat măsuri de atenuare a schimbărilor climatice, de exemplu refacerea ecosistemelor de carbon albastru.

Până în prezent, schimbările climatice nu sunt acoperite în mod explicit de un descriptor din DCSMM și nici nu sunt enumerate ca formă de presiune. Cu toate acestea, schimbările climatice sunt menționate în directivă, iar strategiile marine holistice oferă un cadru propice de monitorizare a impactului schimbărilor climatice și de analiză a atenuării schimbărilor climatice. Această abordare a fost confirmată de evaluarea efectuată pentru ciclul anterior, în care statele membre au subliniat că impactul schimbărilor climatice și

([69]) Situația climatică la nivel mondial în 2023.
([70]) Valul de căldură european din iulie 2023 într-un context pe termen mai lung | Copernicus.
([71]) Evaluarea europeană a riscurilor climatice – Agenția Europeană de Mediu (europa.eu).
([72]) *AR6 Synthesis Report: Climate Change 2023 – IPCC* (Raport de sinteză AR6: Schimbările climatice în 2023 – IPCC).
([73]) https://www.itlos.org/fileadmin/itlos/documents/press_releases_english/PR_350_EN.pdf.

al acidificării oceanelor sunt aspecte transfrontaliere importante abordate în cadrul programelor de monitorizare prevăzute de DCSMM ([74]).

Întrucât schimbările climatice reprezintă o preocupare pentru toate regiunile marine și o presiune tot mai mare asupra mediului marin, mai multe state membre le consideră în prezent o problemă de primă linie: 4 % din totalul măsurilor (84 de măsuri din 15 state membre) sunt direct legate de schimbările climatice.

Majoritatea măsurilor legate de climă vizează adaptarea sau reziliența, și anume reducerea impactului schimbărilor climatice sau sprijinirea comunităților în abordarea deteriorărilor viitoare și în redresarea în urma acestora. O treime este legată de atenuare, și anume reducerea și prevenirea emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv acțiuni de refacere a ecosistemelor de carbon albastru.

Numeroase măsuri importante decurg din activitatea desfășurată în cadrul convențiilor maritime regionale, altele din planurile naționale privind energia și clima ale statelor membre sau din strategiile naționale de adaptare la schimbările climatice.

Un bun exemplu

Prin cuantificarea carbonului sechestrat de pajiștile de iarbă de mare și de pădurile de macroalge, unele state membre identifică punctele critice de carbon din apele lor și se asigură că activitățile economice nu le amenință sau, dimpotrivă, contribuie la refacerea lor.

4. ASIGURAREA SOLIDITĂȚII SOCIOECONOMICE

În general, statele membre au în prezent o mai bună înțelegere a impactului socioeconomic al măsurilor prevăzute în DCSMM. Cu toate acestea, mai puțin de jumătate indică nivelul investițiilor necesare și foarte puține analizează acceptabilitatea socială a măsurilor propuse.

Aproape toate statele membre au efectuat o analiză cost-beneficiu și/sau o analiză cost-eficacitate a măsurilor lor, iar unele au continuat cu o clasificare a măsurilor cel mai puțin eficiente din punctul de vedere al costurilor. Doar câteva au explicat modul în care aceste analize au influențat selectarea măsurilor, de exemplu prin acordarea de prioritate anumitor măsuri în detrimentul altora. Câteva state membre din regiunea baltică au efectuat o comparație cantitativă între costurile programelor lor de măsuri și beneficiile (obținute sau potențiale) ale îmbunătățirii stării mediului marin.

Pescuitul și transportul maritim sunt cele două activități/sectoare raportate ca fiind cele mai afectate de măsurile prevăzute în DCSMM. Doar două state membre au analizat, de asemenea, modul în care programele lor de măsuri ar afecta problemele sociale și bunăstarea oamenilor. Un stat membru a analizat dacă fiecare nouă măsură individuală ar putea avea un impact pozitiv, negativ sau nu ar putea avea niciun impact asupra comunităților locale, a tradițiilor, a patrimoniului cultural, a ocupării forței de muncă și a sănătății.

Măsurile propuse în DCSMM pentru perioada 2022-2027 au fost estimate la un cost mediu de 724 EUR pe km^2 de zonă marină pe an. Pe baza acestor date, costul măsurilor prevăzute în DCSMM pentru toate apele marine ale UE poate fi estimat la 5,8 miliarde

([74]) Raportul privind punerea în aplicare a Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” (europa.eu).

EUR pe an ([75]). Pe baza raportării de către statele membre a ponderii măsurilor lor care sunt specifice DCSMM (42 %), costul măsurilor specifice DCSMM pentru toate apele marine ale UE este estimat la 2,4 miliarde EUR pe an.

Aproape toate statele membre mobilizează o combinație de fonduri naționale și fonduri UE, unele state membre menționând fondurile UE pentru 50-80 % din măsurile lor. Fondurile UE menționate cel mai des sunt FEPAM/FEAMPA, LIFE și Orizont Europa. Peste jumătate dintre statele membre menționează, de asemenea, mobilizarea finanțării private, fie ca un cost pentru sectorul privat pentru a urma măsurile puse în aplicare (de exemplu, ca investiție de capital), fie ca finanțare furnizată de fundațiile de mediu pentru punerea în aplicare a măsurilor prevăzute în DCSMM.

5. GUVERNANȚĂ ȘI COOPERARE REGIONALĂ

Conceperea unui program adecvat în temeiul DCSMM necesită nu numai identificarea măsurilor potrivite pentru a contribui la obținerea stării ecologice bune, ci și instituirea unui cadru de guvernanță care să sprijine punerea lor în aplicare.

Comisia a evaluat patru aspecte principale ale mecanismelor de guvernanță ale statelor membre: implicarea publicului, coordonarea între domeniile de politică conexe, cooperarea regională și probabilitatea punerii în aplicare.

Statele membre au instituit mecanisme de guvernanță pentru a sprijini punerea în aplicare a programului de măsuri, însă coordonarea cu alte autorități și cu statele membre învecinate nu este întotdeauna suficientă. De la primele seturi de programe de măsuri, mai multe state membre și-au exprimat un angajament clar față de punerea în aplicare deplină a programelor lor de măsuri.

Printre obstacolele identificate de statele membre se numără finanțarea și probleme legate de punerea în aplicare la nivel național, raportate de doar câteva state membre. Majoritatea statelor membre nu au raportat niciun fel de obstacole în calea punerii în aplicare a majorității măsurilor lor (48 %) ([76]).

Implicarea publicului

În general, procesele de implicare a publicului par a fi adecvate, dar măsura în care acestea utilizează feedbackul pentru a modifica programele de măsuri este mult mai puțin clară.

Doar două state membre nu au menționat că au desfășurat consultări publice cu privire la programele lor de măsuri. Dintre celelalte 15, un sfert au raportat doar informații foarte limitate cu privire la modul în care iau în considerare contribuțiile publicului la selectarea și elaborarea măsurilor. Nivelul de implicare a fost mai ridicat în cazurile în care informațiile despre consultare au fost furnizate atât prin intermediul platformelor de comunicare tradiționale, cât și prin intermediul platformelor de comunicare socială.

([75]) Total km2 de ape marine din 22 de state membre ale UE (7 958 556) * costul mediu al măsurilor pe km2 (724) = 5 764 104 242,96 EUR. Calculele sunt incluse în EUR. A se vedea calculele mai detaliate din documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare.

([76]) A se vedea Comisia Europeană, Centrul Comun de Cercetare: Louropoulou, E., et al., Programe de măsuri în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” pentru atingerea sau menținerea stării ecologice bune, a se vedea nota de subsol anterioară.

Feedbackul a putut fi furnizat prin diferite mijloace, inclusiv prin contact direct cu publicul prin intermediul atelierelor, al seminarelor și al reuniunilor părților interesate, pe lângă consultările online. Numai patru state membre au raportat că au alocat timp pentru a gestiona feedbackul din partea publicului utilizând o metodologie cuprinzătoare și modificându-și programele, după caz.

Cooperarea cu alte autorități, politici și state membre

În general, toate țările cooperează în toate domeniile de politică și cu alte autorități, deși nu este întotdeauna clar care este rezultatul acestei cooperări. Unele țări cooperează mai strâns cu autoritățile responsabile de DCA și de PASM, inclusiv prin adoptarea unei abordări comune în ceea ce privește elaborarea măsurilor. Cooperarea regională joacă un rol important în dezvoltarea programelor de măsuri ale statelor membre în unele regiuni, dar nivelul de coerență regională a măsurilor rămâne moderat.

Toate statele membre stabilesc legături foarte clare între programele lor de măsuri prevăzute în DCSMM și măsurile luate în temeiul altor acte legislative ale UE, în special Directiva privind habitatele, Directiva-cadru privind apa și politica comună în domeniul pescuitului.

Acest lucru este în concordanță cu constatarea potrivit căreia 58 % din măsurile incluse în acest al doilea set de programe de măsuri provin din alte instrumente juridice ([77]). Majoritatea sunt legate de cadrele referitoare la poluare (de exemplu, Directiva-cadru privind apa, Directiva privind epurarea apelor uzate urbane, legislația privind deșeurile, substanțele chimice și agricultura, Convenția de la Minamata privind mercurul), cadrele legate de biodiversitate (cum ar fi Directiva Habitate și Directiva Păsări, Strategia UE privind biodiversitatea, Convenția privind diversitatea biologică) și politicile din domeniul pescuitului și din domeniul maritim (de exemplu, amenajarea spațiului maritim, politica comună în domeniul pescuitului, Organizația Maritimă Internațională etc.). Majoritatea statelor membre se referă, de asemenea, la obiectivele strategiei privind biodiversitatea, dar rareori la țintele de 30 % și 10 % stabilite în strategie. Există și mai puține trimiteri la planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării, deși măsurile adoptate în temeiul DCSMM pentru combaterea poluării sunt pe deplin aliniate la obiectivele sale.

Coordonarea cu autoritățile responsabile de punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa și a proceselor de amenajare a spațiului maritim este cel mai des menționată în rapoartele DCSMM; mai puțin în PMBH-urile prevăzute în DCA. Doar câteva state membre au detaliat modul în care reglementează și coordonează diferitele politici și rezultatele acestei coordonări. De exemplu, un stat membru a explicat că autoritățile responsabile de DCSMM și cele responsabile de DCA au elaborat un catalog de măsuri comune obiectivelor ambelor acte legislative și că actualizează catalogul în conformitate cu ciclurile de punere în aplicare a DCSMM și a DCA (a se vedea, de asemenea, raportul DCA) ([78]).

([77]) Pentru o analiză mai detaliată, a se vedea figura 2 din SWD(2025) 1.

([78]) Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE) Al treilea set de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice Al doilea set de planuri de gestionare a riscului de inundații, COM(2025) 2.

Coordonarea regională, în special prin intermediul convențiilor maritime regionale, este citată frecvent în programele de măsuri și este menționată de toate cele 17 state membre. Acestea descriu, de asemenea, mecanismele de coordonare cu țările învecinate în cadrul convențiilor maritime regionale și fac trimiteri frecvente la planuri de acțiune (de exemplu, planul de acțiune regional OSPAR pentru deșeurile marine sau planul de acțiune pentru Marea Baltică), inițiative sau proiecte comune în secțiunile descriptorilor individuali. Unele state membre au completat aceste acțiuni cu contacte suplimentare la nivel subregional, de exemplu prin organizarea de reuniuni trilaterale pentru a identifica problemele comune legate de gestionarea zonelor marine protejate, a deșeurilor marine și a zgomotului subacvatic în Golful Biscaya.

În pofida unei coordonări intense și îndelungate în cadrul diferitelor regiuni, este nesatisfăcător să se constate că, în medie, există doar un grad moderat de coerență regională a programelor de măsuri. Coerența este deosebit de slabă în ceea ce privește acțiunile de combatere a contaminanților din fructele de mare (D9), condițiile hidrografice (D7) și rețelele trofice (D4) în toate cele trei regiuni. Confirmând rezultatele pozitive obținute în această perioadă, coerența este cea mai ridicată (moderată până la ridicată) în toate cele trei regiuni în ceea ce privește deșeurile marine (D10).

Un bun exemplu

Sprijinul din partea convențiilor maritime regionale în elaborarea măsurilor poate juca un rol important. În Marea Baltică, instrumentul HELCOM privind caracterul adecvat al măsurilor ([79]), utilizat de majoritatea statelor membre baltice, a condus nu numai la un nivel mai ridicat de coerență regională, ci și la un nivel mai ridicat de calitate a măsurilor propuse de fiecare stat membru în parte.

Probabilitatea ca statele membre să își pună în aplicare programele de măsuri

Analizând o serie de criterii (inclusiv modul în care statul membru ține seama de impactul socioeconomic, dacă a identificat sau nu surse de finanțare, nivelul de coordonare cu principalele politici ale UE și nivelul de detaliere al mecanismelor de punere în aplicare), este posibil să se grupeze statele membre în funcție de probabilitatea punerii în aplicare a programelor lor de măsuri ([80]) (tabelul 1).

Tabelul 1. Probabilitatea punerii în aplicare a celui de al doilea set de programe de măsuri ale statelor membre

Probabilitatea punerii în aplicare	State membre	Justificare
Foarte probabil sau probabil	EE, LV, SE, PT, FI, FR, LT, ES, PL, IE, SI, DE și BE	Aceste state membre au efectuat o analiză socioeconomică solidă a impactului programelor lor de măsuri, au identificat în mod clar sursele de finanțare și par să fi coordonat în mod activ diferitele autorități implicate în punerea în aplicare

([79]) https://helcom.fi/baltic-sea-action-plan/som/#:~:text=The%20aim%20of%20the%20sufficiency,GES)%20in%20the%20Baltic%20Sea.

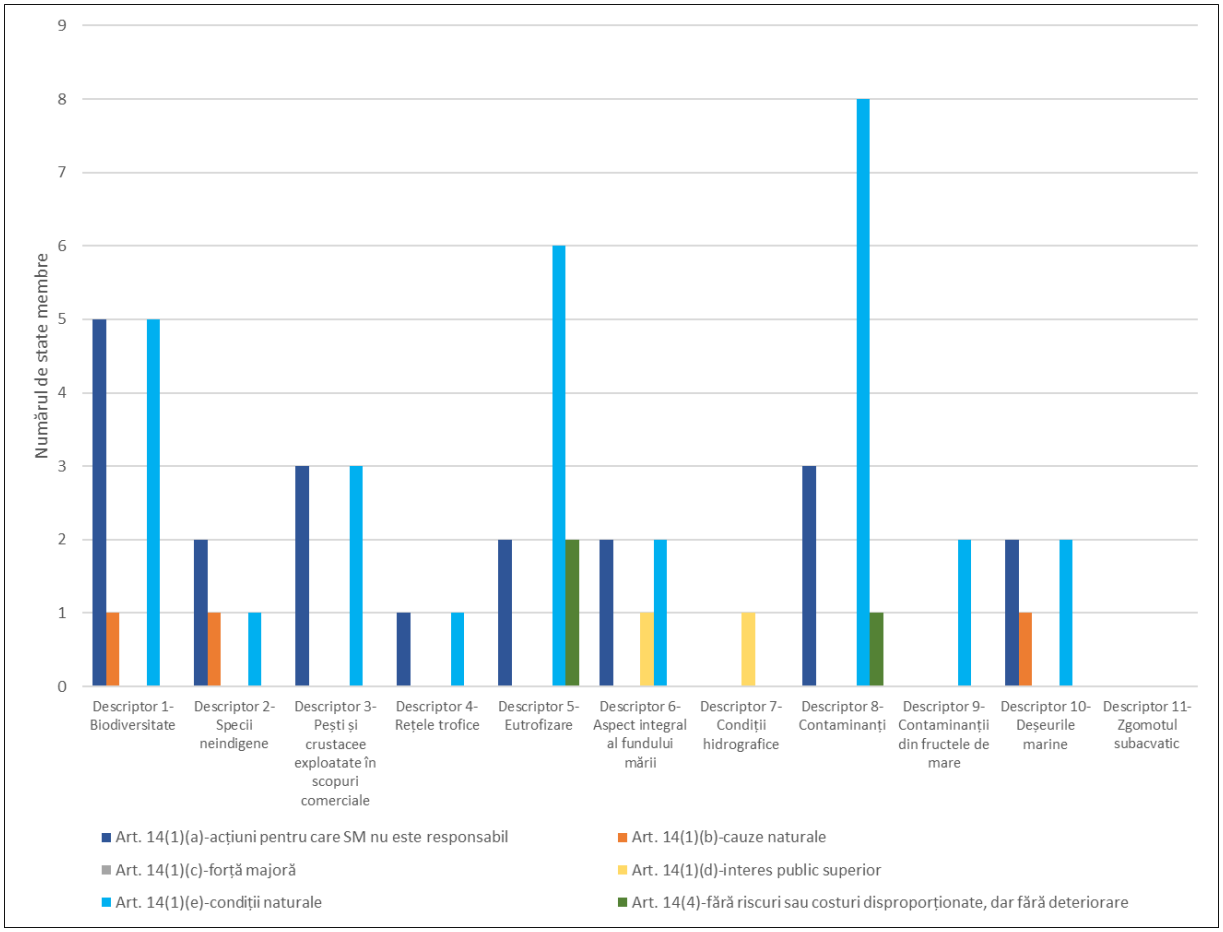
([80]) O explicație mai detaliată a metodologiei utilizate pentru această evaluare este furnizată în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

Probabilitatea punerii în aplicare	State membre	Justificare
		a măsurilor. Mai important, este clar cum, unde și când vor fi puse în aplicare noile măsuri pe care le-au propus.
Oarecum probabil	NL, RO și CY	Aceste state membre au efectuat o analiză parțială a beneficiilor socioeconomice ale măsurilor lor și au analizat aspectele sociale într-o măsură limitată. Ele au enumerat sursele de finanțare, dar nu au alocat sume specifice pentru măsuri specifice. Coordonarea cu autoritățile pare să fie mai limitată sau superficială și, de asemenea, este mai puțin clar unde, cum și când vor fi puse în aplicare noile măsuri.
Improbabil	IT	Acest stat membru a furnizat puține informații cu privire la sursele de finanțare și a raportat doar o analiză socioeconomică superficială a măsurilor sale. Nu există niciun element de coordonare între DCSMM și alte acte legislative ale UE sau aceasta nu a fost raportată. De asemenea, nu este clar unde, când și cum vor fi puse în aplicare noile măsuri.

Directiva permite, de asemenea, statelor membre, în circumstanțe bine definite, să aplice excepții de la atingerea stării ecologice bune (articolul 14). Aceste circumstanțe includ faptul că atingerea acestor obiective este legată de acțiunea sau lipsa de acțiune care nu este imputabilă acestor state membre, evenimente de forță majoră sau de faptul că condițiile naturale nu le permit să obțină îmbunătățirea în timp util a stării apelor marine ale statelor respective.

Astfel cum se arată în figura 4, 12 dintre cele 17 state membre au raportat excepții pentru toate aceste motive posibile, cu excepția cazurilor de forță majoră. Contaminanții și eutrofizarea sunt subiectele pentru care majoritatea statelor membre au solicitat o excepție, invocând condiții naturale care nu permit îmbunătățirea în timp util a stării apelor marine. Zgomotul subacvatic este singurul subiect pentru care nu s-a solicitat nicio excepție, puține excepții fiind solicitate pentru rețelele trofice, condițiile hidrografice și contaminanții din fructele de mare, toate subiecte care nu sunt în prezent foarte bine dezvoltate în cadrul DCSMM.

Figura 4. Excepții de la nerealizarea stării ecologice bune, astfel cum au fost raportate în cadrul celui de al doilea set de programe de măsuri

6. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

Statele membre au depus eforturi impresionante pentru a identifica și a aborda natura extrem de complexă și diversă a presiunilor marine necesare pentru atingerea stării ecologice bune. Ponderea **măsurilor concepute în mod specific pentru DCSMM** – și care nu au fost adoptate în temeiul altor cadre – **a crescut de la 25 % la 42 %,** ceea ce arată că DCSMM este un factor determinant-cheie al noilor măsuri de protejare a mediului marin și de utilizare durabilă a acestuia.

Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a armoniza elaborarea măsurilor, deoarece există disparități **clare între descriptori și între statele membre**. În medie, în toate cele 17 state membre, se consideră că numai măsurile privind deșeurile marine și speciile neindigene abordează într-o anumită măsură aspectele necesare pentru remedierea problemelor ([81]). Măsurile de combatere a altor forme de poluare, a pierderii biodiversității și a schimbărilor climatice sunt considerate în continuare insuficiente, deși s-au înregistrat progrese în anumite domenii, cum ar fi protecția fundului mării și modificarea condițiilor hidrografice.

([81]) Explicații detaliate privind metodologia și punctajul evaluării adecvării sunt incluse în SWD (2025) 1.

Multe măsuri provin din alte cadre legislative, cum ar fi dreptul Uniunii care reglementează apa, nitrații și substanțele chimice, politica comună în domeniul pescuitului sau Directiva Habitate și Directiva Păsări. Totuși, aceste cadre nu au același domeniu de aplicare, iar DCSMM stabilește cerințe pentru forme suplimentare de presiune asupra mediului (de exemplu, poluarea marină în zonele offshore, de exemplu, din cauza producției de combustibili fosili). **Acest lucru arată că sunt necesare mai multe eforturi pentru a acoperi aceste lacune atunci când se elaborează măsurile prevăzute în DCSMM**.

În schimb, statele membre au luat măsuri mai bune pentru a aborda presiunile sau efectele care sunt reglementate mai puțin de alte politici și acte legislative, cu excepția zgomotului subacvatic și a rețelelor trofice. În absența unei „plase de siguranță" reprezentate de o legislație specifică de lungă durată care să reglementeze problema la nivelul UE, statele membre au fost, în general, mai inovatoare în ceea ce privește identificarea măsurilor pentru speciile neindigene, condițiile hidrografice, aspectul integral al fundului mării și deșeurile marine. Ele utilizează în continuare cadrele existente, dar atingerea stării ecologice bune pentru aceste subiecte impune statelor membre să reflecteze în mod colectiv la noi abordări pentru a aborda aceste probleme.

Măsurile privind deșeurile marine sunt o bună ilustrare a modului în care DCSMM poate aduce o schimbare, lucrând în sinergie cu alte cadre legislative. Ca punct de plecare, mai multe state membre au fost în măsură să evalueze cât de departe sunt de atingerea obiectivului privind starea ecologică bună, cuantificat prin valoarea-prag convenită recent ([82]). Pe această bază, ele au conceput măsuri adecvate pentru a elimina decalajul, inclusiv trimiteri la alte cadre. Pe lângă faptul că măsurile pentru deșeurile marine sunt de o calitate mai bună decât măsurile pentru alte subiecte, ele sunt și mai coerente la nivel regional. În schimb, măsurile privind zgomotul subacvatic sunt încă sub așteptări. Acest lucru arată că succesul depinde de mulți factori, inclusiv de gradul ridicat de sensibilizare a publicului și de o bază solidă de date și cunoștințe, ambii factori lipsind încă într-o anumită măsură în cazul zgomotului subacvatic.

În mare parte, **măsurile sunt moderat coerente în cadrul unei regiuni marine**. Gradul de coerență este mai ridicat atunci când au fost dezvoltate instrumente care să sprijine evaluarea gradului de obținere de către statele membre a stării ecologice bune și măsurile necesare pentru a elimina lacuna, de exemplu prin activitatea HELCOM în Marea Baltică. Dintre cele șapte state membre despre care s-a considerat că au un program de măsuri de bună calitate, cinci au ape comune în regiunea Mării Baltice și au colaborat în cadrul HELCOM.

În general, abordarea privind luarea de măsuri în temeiul DCSMM necesită în continuare muncă și efort. În special, **rămâne dificil de evaluat în ce măsură și în ce moment măsurile vor reduce impactul asupra mediului marin și vor contribui la atingerea stării ecologice bune**. Acest lucru se datorează, pe de o parte, lipsei unei cuantificări clare a stării ecologice bune și, pe de altă parte, lipsei unor instrumente și metodologii adecvate, inclusiv a modelării, pentru a evalua mai bine acțiunile necesare pentru atingerea stării ecologice bune. Evoluțiile recente în acest domeniu sunt încurajatoare și ar trebui să continue. Aceste aspecte vor fi, de asemenea, analizate în continuare în cadrul viitoarei evaluări a DCSMM.

([82]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121707.

7. RECOMANDĂRI

În documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport ([83]) sunt incluse recomandări specifice fiecărei țări. Următoarele recomandări se aplică tuturor statelor membre ale UE:

1. Statele membre ar trebui **să sporească nivelul de ambiție** și **să accelereze acțiunile pentru atingerea obiectivelor directivei**. Aceasta implică:
    a. elaborarea unor programe de măsuri mai solide, bazate pe o evaluare mai clară a decalajului care trebuie eliminat pentru a atinge o stare ecologică bună;
    b. elaborarea unor măsuri cantitative care să reducă decalajul dintre starea actuală și starea ecologică bună, astfel cum au fost cuantificate prin valorile-prag stabilite la nivelul UE, la nivel regional și subregional și integrate în strategiile marine ale statelor membre ([84]);
    c. asigurarea faptului că măsurile luate în temeiul altor acte legislative și politici prezintă nivelul adecvat de ambiție pentru a contribui la atingerea stării ecologice bune sau completarea acestora pentru a acoperi aspecte care sunt necesare pentru starea ecologică bună, dar care nu fac parte din cadrele existente.
2. Statele membre ar trebui să identifice și să pună în aplicare, după caz**, măsuri suplimentare pentru a reduce provocările (presiunile) de mediu persistente** care împiedică atingerea unei stări ecologice bune.
    a. În ceea ce privește **poluarea**, acest lucru presupune:
        i. intensificarea acțiunilor de reducere a poluării fonice subacvatice, inclusiv prin abordarea problemei principalelor surse de zgomot continuu – cum ar fi transportul maritim – și prin crearea de zone cu zgomot redus pentru speciile marine;
        ii. intensificarea acțiunilor de reducere a poluării cu nutrienți pentru a atinge obiectivele DCSMM, ale DCA și ale Directivei privind nitrații;
        iii. reducerea poluării chimice din surse marine, în special din extracția hidrocarburilor, și din substanțe noi, inclusiv PFAS, produse farmaceutice sau microplastice;
        iv. continuarea acțiunilor de reducere a impactului deșeurilor asupra vieții marine, reducând în același timp intrările la sursă.
    b. În ceea ce privește **biodiversitatea**, acest lucru presupune:
        i. finalizarea rețelei de zone marine protejate coerente, reprezentative și gestionate în mod eficace pentru a atinge obiectivul pentru 2030 stabilit în strategia privind biodiversitatea de a proteja 30 % din ape, inclusiv 10 % în mod strict, în conformitate cu nivelul de ambiție stabilit în planul de acțiune pentru mediul marin și cu obligațiile care decurg din Cadrul mondial pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal;
        ii. intensificarea acțiunilor de reducere a capturilor accidentale de specii sensibile, începând cu speciile prioritare, astfel cum se recomandă în planul de acțiune pentru mediul marin;

([83]) SWD(2025) 1.

([84]) Comunicare a Comisiei, Comunicare a Comisiei privind valorile-prag stabilite în temeiul Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin” (2008/56/CE) și al Deciziei (UE) 2017/848 a Comisiei (C/2024/2078), 11.3.2024.

iii. punerea în aplicare fără întârziere a obligațiilor prevăzute în Regulamentul privind refacerea naturii ca o contribuție esențială la atingerea stării ecologice bune în temeiul DCSMM;
iv. abordarea riscurilor la adresa ecosistemelor marine legate de extinderea preconizată a producției de energie din surse regenerabile offshore, împreună cu impactul cumulativ al activităților existente pe mare, prin amenajarea spațiului maritim bazată pe ecosisteme și orientată spre viitor.

c. În ceea ce privește **schimbările climatice**, toate statele membre ar trebui să urmărească să ia în considerare schimbările climatice în elaborarea și selectarea măsurilor lor și, în special:
   i. să acorde prioritate măsurilor care contribuie la limitarea/reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv prin refacerea ecosistemelor de carbon albastru;
   ii. să se asigure că alte măsuri sau grupuri de măsuri nu duc la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră;
   iii. să ia măsuri de consolidare a capacității de adaptare a comunităților costiere la schimbările climatice, de exemplu prin refacerea ecosistemelor costiere.

3. Statele membre ar trebui **să sporească investițiile și să ofere finanțare suficientă pentru punerea în aplicare a programului de măsuri** în vederea atingerii obiectivelor DCSMM. În special, aceasta implică:
   a. dezvoltarea unei perspective strategice pentru investiții în vederea atingerii stării ecologice bune, evitând o abordare fragmentată a finanțării măsurilor individuale și reducând ineficiențele din diferite domenii de politică;
   b. identificarea clară a sursei de finanțare necesare pentru punerea în aplicare a tuturor măsurilor;
   c. utilizarea instrumentelor financiare existente care sprijină elaborarea de măsuri pentru protecția și utilizarea durabilă a mediului marin, inclusiv prin cercetare și inovare, cum ar fi Fondul de coeziune, Mecanismul de redresare și reziliență, fondurile regionale, FEAMPA, LIFE și Orizont Europa în diferitele sale clustere (de exemplu, misiuni și parteneriate), printre altele.

4. Statele membre ar trebui **să instituie mecanisme de guvernanță care să sprijine conceperea și punerea în aplicare a unor programe de măsuri ambițioase, coerente, coordonate, echitabile și eficace**. Aceasta implică:
   a. abordarea cu hotărâre a obstacolelor din calea punerii în aplicare a măsurilor, cum ar fi finanțarea insuficientă;
   b. îmbunătățirea coordonării între autorități pentru a se asigura că măsurile prevăzute în DCSMM care depind de alte politici sunt puse în aplicare pe deplin de către autoritățile responsabile cu punerea în aplicare a acestor politici, în special în ceea ce privește pescuitul, agricultura și energia;
   c. implicarea publicului și a părților interesate în etapa de planificare, luarea în considerare a contribuțiilor acestora la elaborarea măsurilor și asigurarea acceptabilității sociale a măsurilor propuse, adoptarea de măsuri de însoțire pentru a limita potențialele efecte negative, dacă este necesar;
   d. intensificarea coordonării timpurii a programelor de măsuri cu statele membre învecinate pentru a asigura coerența, sinergiile și complementaritatea măsurilor în regiune și planificarea de acțiuni comune, dacă este necesar;

e. operaționalizarea aspectelor spațiale ale programelor de măsuri prevăzute în DCSMM prin intermediul planurilor de amenajare a spațiului maritim pentru a se asigura că măsurile de protecție spațială și măsurile de reducere a presiunii spațiale planificate sunt preluate integral în planul de amenajare a spațiului maritim.

5. În fine, statele membre ar trebui să furnizeze **rapoarte electronice mai actualizate și mai complete** pentru a oferi o mai mare transparență publicului cu privire la măsurile propuse și la modul în care se preconizează că vor sprijini progresele în direcția atingerii stării ecologice bune și a obiectivelor. Acest lucru va facilita, de asemenea, comparabilitatea între statele membre și între regiunile marine.